

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь 26 снежня разгледзеў шэраг кадравых пытанняў. Кіраўнік дзяржавы назначыў: САУРЫЦЬКІЮ Раісу Пятроўну — намеснікам старшыні Камітэта дзяржаўнага кантролю...

ЦЫДЗІКА Уладзіслава Станіслававіча — старшынёй Камітэта дзяржаўнага кантролю Мінскай вобласці. ЗАМЯТАЛІНА Уладзіміра Пятровіча — генеральным дырэктарам рэспубліканскага ўнітарнага прадпрыемства «Нацыянальная кінастудыя «Беларусьфільм»...

Беларусь ужо дабілася пэўных вынікаў, адзначыў Прэзідэнт. «Чым больш мы будзем мець поспехаў, тым больш нас будучы прыскача, прытым з розных бакоў. У гэтых умовах самае галоўнае — умець жыць па сродках і эканоміцы, асабліва энэргарэсурсы. Перш за ўсё ў рэальным сектары эканомікі»...

Пачалася ўсё з незвычайнага прыезду галоўнага Дзеда Мароза. Казачных аленяў, якія б да імчалі святочных герояў, не было, але на плошчу ля гарадскога Палаца культуры прыехаў шыкоўны лімузін, у якім і спяшаліся да маленькіх жыхароў вобласці Дзед разам са сваёй унучкай — Снягуркай.

«ХУТКАСЦЬ. НАДЗЕЙНАСЦЬ. ДАСТУПНАСЦЬ — ДЛЯ НАС НЕ ПРОСТА СЛОВЫ» Што ні кажы, а ў гэтыя перадсвяточныя дні, ледзь не ўсе дарогі вядуць на пошту. Бо і насамрэч — трэба «дацца даўгі» (заплаціць за розна роду паслугі), трэба падпісацца на любімыя выданні (сёння яшчэ не позна), купіць паштоўкі, адправіць падарункі, замовіць пісьмовае віншаванне ад Дзеда Мароза... Аб тым, як гэта лепш зрабіць, карэспандант «Звязды» гутарыць з генеральным дырэктарам Рэспубліканскага ўнітарнага прадпрыемства «Белпошта» А.І. ЧАРНЯК.

Фота Анастасіі КЛЕЦЬКА

Сёння — апошні дзень падпіскі. Спяшайцеся!

Выпсвайце «Звязду» на I квартал I паўгоддзе 2007 года з бясплатнымі ўкладкамі

Table with subscription rates for different categories: Individual subscriptions, Veterans, Pensioners, etc.

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

У НОВЫ ГОД — НА ЛІМУЗІНЕ!

Са святочным балаганам, феерверкам, жартамі і спевамі, шэсцем Дзедаў Марозаў у Барысаве правялі абласную ёлку. Дабрачынная свята «Вандроўка ў Навагоднюю галактыку» сабрала дзетак з усіх куткоў Міншчыны. Больш за 740 удзельнікаў правялі па-сапраўднаму незабыўны дзень.

Пачалася ўсё з незвычайнага прыезду галоўнага Дзеда Мароза. Казачных аленяў, якія б да імчалі святочных герояў, не было, але на плошчу ля гарадскога Палаца культуры прыехаў шыкоўны лімузін, у якім і спяшаліся да маленькіх жыхароў вобласці Дзед разам са сваёй унучкай — Снягуркай.

— А якія вынікі года? — Цудоўныя. Развіццё адукацыі і выхавання ўсё больш прасоўваецца наперад, і поспехаў мы дасягаем пры дапамозе кіраўніцтва вобласці, іх фінансавай падтрымкі, якая ў будучым стане яшчэ большай. У цэнтральнай вобласці сістэма работы арганізавана на самым высокім узроўні ў параўнанні з іншымі рэгіёнамі краіны. Нашы галоўныя «заказчыкі» — вучні і іх бацькі, задаволены якасцю работы настаўнікаў і педагогаў, — паведаміла Таіса Данілевіч.

Фота Марыі ЖЫЛІНСКАЎ

Паводле слоў кіраўніка дзяржавы, з 1 студзеня ў рэспубліцы трэба будзе значна актывізаваць працу па павышэнню эфектыўнасці ўпраўлення народнай гаспадарчай краіны. Беларусь ужо дабілася пэўных вынікаў, адзначыў Прэзідэнт. «Чым больш мы будзем мець поспехаў, тым больш нас будучы прыскача, прытым з розных бакоў. У гэтых умовах самае галоўнае — умець жыць па сродках і эканоміцы, асабліва энэргарэсурсы. Перш за ўсё ў рэальным сектары эканомікі»...

Святочная праграма для дзяцей-сірот, дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, якія выхоўваюцца ў апыкунскіх і прыёмных сем'ях, у сем'ях бежанцаў, а таксама для вучняў — пераможцаў міжнародных, рэспубліканскіх і рэгіянальных алімпіяд уключае і малюўчынае казачнае музычнае шоу, і творчы канцэрт калектываў краіны, і падарункі ад імя Прэзідэнта Беларусі, і наведванне Нацыянальнай бібліятэкі і Беларускага дзяржаўнага цырка.

У эканоміцы Беларусі створана база для паспяховай работы ў 2007 годзе

У Беларусі ёсць усе падставы для выканання намечаных у 2006 годзе планаў развіцця эканомікі. Аб гэтым заявіў прэм'ер-міністр краіны Сяргей Сідорскі 26 снежня на пасяджэнні Савета Міністраў. «Мы не можам стаць у пачатку шляху і чакаць, а самі павінны прапатаць гэту дарогу і адчуваць, што мы па ёй пойдзем у 2007 год», — падкрэсліў кіраўнік урада. Ён адзначыў, што ў прамысловасці рэспублікі ёсць рэзервы і іх трэба рэалізаваць. На існуючых магутнасцях неабходна атрымаць прыбытак у вытворчасці, а таксама будаваць новыя тэхналагічныя лініі. Гэта трэба для таго, каб павялічыць аб'ёмы вытворчасці ў краіне і каб «запоўніць існуючыя нішы на знешнім рынку беларускімі таварамі», сказаў прэм'ер-міністр. Пры гэтым ён заклікаў рабіць усю работу хутка, не расцягваюць узгадненне папер на доўгі час.

«Усё новае і лепшае, што распрацоўваецца айчынай навукай, мы павінны ўключыць у нашу эканоміку», — падкрэсліў кіраўнік урада. Аналізуючы вынікі работы ў гэтым годзе, прэм'ер-міністр сказаў, што сур'ёзных пытанняў няма, ёсць толькі пэўныя недарпрацоўкі, якія і павінны быць выпраўлены. Ён таксама заклікаў кіраўніцкі міністэрстваў, канцэрнаў, аб'яўканкамаў заахоўваць людзей, якія добра працавалі ў 2006 годзе. «Мы не павінны замываць толькі на паказчыках і лічбах, трэба ацаніць работу людзей», — сказаў прэм'ер-міністр. Ён таксама нагадаў, што да 30 снежня ўся зароботная плата ў рэспубліцы павінна быць выплачана ў поўным аб'ёме.

Лілія КРАПІВІНА, БЕЛТА.

У Беларусі ў 2007 годзе 70 працэнтаў жылля будзе пабудавана для чаргавікоў

Аб гэтым паведаміў 26 снежня журналістам віцэ-прэм'ер Віктар Бура. Ён адзначыў, што ўпершыню ў Беларусі ў апошнія гады будзеца больш за 4 млн кв.м жылля. У наступным годзе таксама плануецца ліквідаваць адставанне ў будаўніцтве жылля ў Мінску. Так, у сталіцы будзе пабудавана больш за 1 млн кв.м. Да 2010 года ў Беларусі будзе будавацца 80 працэнтаў жылля для чаргавікоў, паведаміў Віктар Бура. Лілія КРАПІВІНА, БЕЛТА. Загінулі дзеткі... Трагедыя здарылася ў мінулыя пяты дзень у вёсцы Глухі Ток, што ў Бярэзінскім раёне, дзе ў выніку пакару загінулі тры дзеткі. Паводле даных аддзела інфармацыі і грамадскіх сувязяў УУС Мінбелвыканкама, а палове дванаццатай загараўся пакой кватэры мясцовай жыхаркі, якая знаходзіцца ў адпачынку па дарозе да дзіцяці. Самой жанчыны не было дома: яна са старэйшым дзіцем паехала ў Берасно. Агнём пашкоджана памяшканне, аднак самае страшнае — ахвярамі здарэння сталі тры непаўналетнія дзяткі, дзяткі гаспадыні. Ігар ГРЫШЫН.

«Газавая» пытанне Гэта супярэчлівая новая Расія

Днямі ў Маскве вярнулася група беларускіх журналістаў, якія па запрашэнню Расійскага інфармацыйнага агенцтва «РІА Навосты» знаёміліся з дзейнасцю міжнародных арганізацый, у якія ўваходзяць Беларусь і Расія, мела шэраг сустрэч з вядомымі палітычнымі дзеячамі, дэпутатамі Дзярждумы, дыпламатамі, экспертамі. Гаворка ў асноўным шла аб праблемах і перспектывах двухбаковай інтэграцыі ў розных сферах. Яе ў Маскве, здавалася, даволі вядома палітыкі і аналітыкі ўспрымаюць як аднабакова: за размовамі аб'яднання двух брацкіх народаў — як цяжэ вяртанне на добраахвотнай аснове ў Расію. Напрыклад, аб гэтым нам на працягу казай першы намеснік Дзярждумы РФ, лідар ЛДПР Уладзімір Жырыноўскі. Ён абяцаў беларусам пасля гэтага кроку радаснае і суможае жыццё. (Справадзучу аб сустрэчы з Ул. Жырыноўскім чытайце ў адным з наступных нумароў). На жаль, не адбылася — невядома па якой прычыне — заяўленая ў праграме нашага знаходжання сустрэча ў Крамлі з прадстаўніком Адміністрацыі Прэзідэнта Расійскай Федэрацыі. Я і мае калегі збіраліся спытаць у яго аб розным, але найперш — аб адносна нядаўняй і нечаканай (ва ўсякім разе для большасці насельніцтва нашай краіны) узнікшых спрэчках двух гаспадарчых суб'ектаў — «Газпрама» і «Белтрансгаза» — аб тарыфах на пастаўку ў нашу краіну газу ў 2007 годзе. Бо калі Расія была слабая, увозіла газ на парозе распаду, эканамічна абсяржана дэфолтам і моцна раскіданая ў ходзе ліквідацыйскай прыватызачыі (дзяржбюджэт вельміздарна Рэспубліцы ўсяго 20 млрд. долараў) ЗША, які і горада Нью-Йорка, то ў тым часе чымусь «Газпрамам» не ўздзімалася пытанне аб пастаўках газу для Беларусі па сусветных цэнах. Яна, паводле слоў усіх вядучых расійскіх палітыкаў і вышэйшых адміністрацый — як урадавых, так і гаспадарчых (у тым ліку і «Газпрама») была «братняй», «самым надзейным саюзнікам на постсавецкай прасторы» і г. д. і да т.п. Тады нават намік на павышэнне цен на газ палічылі б, мякка кажучы, палітычнай недаўдальнасцю. Дзі і напрыканцы мінулага года, калі ўзнікла «газавая вайна» з Украінай, кошт «блакітнага паліва» для нас не знімаўся. Масква гэта растлумачыла проста, даходліва і адзначана: Беларусь і Расія звязаныя асаблівамі адносінамі, якія вынікаюць з дамоўленасцю саюзнага будаўніцтва. Сёння, калі золатавалютныя запасы Расіі, як ніколі, вельміздарны, а ў так званым стабілізацыйным фондзе на ўсякі выпадак утрымліваюцца многія дзесяткі мільярдаў амерыканскіх долараў, не вясцё цяжкімі гірамі міжнароднага даўгі па бяздарна выкарыстаных і нярэдка раскіданых шатмільярдных крэдытах, чамусьці галоўнага саюзніка і братні народ вырашылі паставіць на адну, так бы мовіць, газавую дошку з надбавачкамі і варажымі да Расіі рэжымімі некастрычаных суседніх краін, якія толькі і робяць, што, як могуць, шодзяць да прыватнасці Расіі. Па-вядомым — не хапае ні сіл, ні смеласці. Замест Крамля нас заарэсілі на прэс-канферэнцыю ў «РІА Навосты» да намесніка старшыні пра-

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

У ТУРКМЭНІ ВЫБІРАЮЦЬ КАНДЫДАТА У ПРЭЗІДЭНТЫ Народны савет Туркмені аднагалосна прыняў закон аб унясенні змяненняў у Канстытуцыю краіны. Згодна папраўцы кандыдатам у прэзідэнты Туркменістана можа стаць грамадзянін краіны пры падтрымцы адной трэці галасоў Народнага савета. Акрамя таго змяненні закранулі і артыкул аб пераходзе паўнамоцтваў кіраўніка дзяржавы. Цяпер, згодна з паведамленнямі ИТАР-ТАСС, «калі прэзідэнт па тым ці іншым прычынам не можа выконваць свае абавязкі да выбаранна новага прэзідэнта, яго паўнамоцтвы па рашэнню Савета Бяспэкі Туркменістана пераходзяць намесніку старшыні ўрада». Раней паўнамоцтвы перадаваліся спікеру парламента. Выбары кіраўніка дзяржавы прызначаны на 11 лютага 2007 года. Функцыі прэзідэнта на 60 дзён пераходзяць да віцэ-прэм'ера ўрада Гурбангулы Бердымухамедава. Ужо вылучаны 12 кандыдатаў на пасаду прэзідэнта Туркменістана, у тым ліку і часова выконваючы яго абавязкі Бердымухамедаў, што супярэчыла ранейшай Канстытуцыі. Народны савет пачаў зацвярджаць кандыдатаў. Пакуль зацверджаны толькі Бердымухамедаў — аднагалосна. Больш за тое, кіраўнік Дэмакратычнай партыі Туркменістана заклікаў членаў Народнага савета зацвердзіць гэтага кандыдата адразу прэзідэнтам рэспублікі.

СТРАТЫ ЗША У ІРАКУ ПРАВЕСІЛІ КОЛЬКАСЦЬ АХВЯР ТРАКТАЎ ПІ ВЕРАСНЯ Колькасць амерыканскіх салдат, якія загінулі за час баявых дзеянняў у Іраку з сакавіка 2003 года, перавысіла колькасць ахвяр трактаў 11 верасня 2001 года ў Нью-Йорку і Вашынгтоне, перадае АР. Па падліках агенцтва, з пачатку іракскай кампаніі амерыканцы страцілі 2974 салдаты і афіцэры забітымі. У выніку атакі трактарыстаў на Су-святны гандлёвы цэнтр у Нью-Йорку, будынак Пентагона ў Вашынгтоне і катастрофы захопленнага пасажырскага самалёта ў штатах Пенсільванія загінулі 2973 чалавекі. У вайне ў Іраку страты панеслі і саюзнікі ЗША. Брытанская армія страціла забітымі 126 вайскоўцаў, кантынгент Італіі — 33, Украіны і Польшчы — 18, Балгарыі — 13, Іспаніі — 11, Даніі — 6, Сальвадора — 5, Славакіі — 4, Эстоніі, Нідэрландаў і Тайланда — па 2, Аўстрыі, Венгрыі, Казахстана, Латвіі і Італіі — па аднаму.

ВЫБУХ У НІГЕРЫІ: ДА 700 ЧАЛАВЕК ЗГАРЭЛІ ЖЫЎЦОМ У эканамічнай сталіцы Нігерыі Лагосе ў аўторак узарваўся трубаправод, па якому транспарціравалі нафтапрадукты. Фотаграф Reuters напісавы больш за 500 абырвалых целаў: «магчыма да 700 загінулых». Афіцыйная статыстыка пакуль значна больш асцярожная — загінулі 200 чалавек, дзесяткі атрымалі ранены, многія знаходзяцца ў крытычным стане. Па інфармацыі нігерыйскага Чырвонага крыжа, трагедыя адбылася раніцай у густанаселеным раёне горада. Выбух адбыўся ў той момант, калі дзесаткі людзей пацягнуліся да пашкоджанага участка нафтаправода з каністрамі, каб набраць для све нефі. Мясцовыя тэлеканалы заклікалі эвакуіравацца грамадзян, якія жывуць у раёнах, што мяжуюць з месцам выбуху.

ОТКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО БЕЛВНШЭКОНОМБАНК. Открытое акционерное общество «Белвнешэкономбанк», расположенное по адресу: 220050, г. Минск, ул. Мясникова, 32, сообщает о проведении 5 января 2007 г. Общего собрания акционеров в заочной форме.

МЕСТНОЕ САМОУПРАВЛЕНИЕ

ГАЗЕТА ДЛЯ ВЫБАРШЧЫКАЎ
І ДЭПУТАТАЎ
МЯСЦОВЫХ САВЕТАЎ

27 снежня
2006 г.
№ 46 (54)

ПЕРАД ВЫБАРАМ БЕЗАЛЬТЭРНАТЫЎНЫМ КАНДЫДАТАМ БУДЗЕ СКЛАДАНА

У 3093 акругах па выбарах у мясцовыя Саветы дэпутатаў на Гродзеншчыне быў вылучаны 3251 кандыдат, аднак не ўсе з іх атрымалі права на барацьбу за давер выбаршчыкаў.

Пасля правэркі акруговымі і тэрытарыяльнымі выбарчымі камісіямі аддадзены дакументаў аб вылучэнні кандыдатаў у дэпутаты патрабаваннем выбарчага заканадаўства, а таксама дакладнасці біяграфічных звестак і ўказаных звестак аб даходах і маёмасці зарэгістраваны 3174 кандыдаты ў дэпутаты. На 60 мандатаў у абласны Савет — 81 прэтэндэнт, на 574 у раённыя — 593, на 30 у Гродзенскі гарадскі — 60, на 40 у гарадскія (гарадоў раённага падпарадкавання) — 40, на 185 у пасялковыя — 189 і на 2204 у сельскія Саветы — 2211.

Паводле інфармацыі старшыні абласной выбарчай камісіі Леаніда Лучыны, найбольш распаўсюджанымі парашэннямі, з-за якіх было адмоўлена ў рэгістрацыі кандыдатам у дэпутаты, з'яўляліся непрыёмнае ўказанне даходаў і неправамоцнасьць подпісаў грамадзян. На яго думку, безальтэрнатыўным кандыдатам будзе нават больш складана ў параўнанні з тымі акругамі, дзе ёсць канкурэнцыя, паколькі ім трэба набраць больш за 50 працэнтаў галасоў. А вось кандыдату, у якога ёсць канкурэнт, дастаткова любой большасці.

Сярод зарэгістраваных кандыдатаў у дэпутаты больш за палову (52,5 працэнта) раней ужо з'яўляліся дэпутатамі, а 6 чалавек — грамадзяне Расійскай Федэрацыі. Амаль 40 працэнтаў кандыдатаў — гэта работнікі сельскай гаспадаркі, 11 — прадстаўнікі прамысловасці, транспарту і будаўніцтва, 14,4 — адукацыі, 9,4 — аховы здароўя і сацыяльнай абароны, 4,5 — ваеннаслужачыя і работнікі праваахоўных органаў, 13,64 — служачыя дзяржаўных органаў, 0,63 — непрацуючыя (акрамя пенсіянераў і студэнтаў), а 15,5 працэнта кандыдатаў прадстаўляюць іншыя сферы дзейнасці.

Цяпер праходзіць этап перадавыбарнай агітацыі. Мясцовымі выканаўчымі і распарадчымі органамі па ўзгадненню з адпаведнымі выбарчымі камісіямі вызначаны памяшканні для сустрэч кандыдатаў у дэпутаты з выбаршчыкамі, выдзелены месцы для размяшчэння агітацыйных друкаваных матэрыялаў. Можна сустрасца з выбаршчыкамі і на рынках, вуліцах, але, адзначыў Леанід Лучына, толькі па ўзгадненню з мясцовымі органамі ўлады.

З заклікам прыняць актыўны ўдзел у выбарах дэпутатаў мясцовых Саветаў да жыхароў Гродзеншчыны звярнулася абласное грамадскае аб'яднанне «Белая Русь».

Барыс ПРАКОПЧЫК.

Самы надзейны транспарт — добры конік, упэўнена староста вёскі Ласіцкаўшчына Дзяржынскага раёна Ганна Пятроўна ТАРАЙКОВІЧ (другая злева), яе муж Георгій Антонавіч, Настасся Дзяменцеўна СТЫЦКО, Валянціна Пятроўна ЗУЕЎСКАЯ і Ніна Антонаўна ПУПКО.

Вязі мяне, вясковое «таксі»

ДАПАМОГА Ў ПАШЫРАНАМ «ФАРМАЦЕ»

Падсобныя гаспадаркі патрабуюць больш маштабнай падтрымкі

Аляксандр Бокшыц працуе настаўнікам матэматыкі і інфарматыкі ў Касцюкоўскай школе, што на Любаншчыне. Ёсць у педагога і «грамадска пасада» — жыхары вёскі Дубнікі, дзе ён жыве ў бацькоўскай хаце, некалькі гадоў таму абраў яго старастам. Улетку, падчас школьных канікулаў, Аляксандр Іванавіч «перакваліфікаваў» у камбайнера і ўбірае «соткі» вясцоўцаў. Справа для яго звычайная. Як жартуе настаўнік, «адпачываю ад адной работы і выконваю другую». Камбайн Бокшыцы тры гады таму праранавіў узяць у арэнду старшыню Тальскага сельскага Савета. Аляксандр Іванавіч параіў са сваімі двума братамі, і сямейны савет вынес вердыкт: трэба пагадзіцца. З таго часу і працуюць.

Справа для прыватніка

Такі варыянт арганізацыі дапамогі падсобным гаспадаркам вясцоўцаў даволі арыгінальны. У Любанскім раёне пайшлі на своеасаблівы эксперымент, і гэты ход аказаўся ўдалым.

— Гадоў пяць таму было вырашана перадаць на баланс сельвыканкамаў калі 25 камбайнаў «Ніва», — заўважае старшыня Любанскага раённага Савета дэпутатаў Міхал Бялькевіч. — Сёлета перададзена тэхніка ёсць у большасці сельвыканкамаў, за выключэннем тых, дзе палеткі вясцоўцаў маюць невялікую плошчу і неабходнасць ва ўласным камбайне няма. Такім чынам мы вырашылі галоўную задачу, звязаную са своеасовай апрацоўкай прыват-

ных участкаў. Раней рабіць гэта было праблематычна: людзі чакалі, пакуль мясцовыя гаспадарка завершыць работы і прыйдуць да іх на дапамогу. Зараз сітуацыя кардынальна змянілася і сельвыканкамы могуць разналі кіраваць працэсам.

Адначасова ўзнікла пытанне наконт таго, хто павінен працаваць на такіх камбайнах. Праблему вырашылі нестандартна — узнікла ідэя даверыць справу прыватнікам. Патлумачу, што ў насельніцтва на Любаншчыне ва ўласным карыстанні даволі многа тэхнікі (адных трактароў — каля 130), і суседзі заўсёды дапамагалі адзін аднаму. Быў попыт на такія паслугі, але задаволены яго ў поўным меры не заўсёды ўдалася. Таму калі сельскія Саветы праранавілі браць камбайны ў арэнду, то адразу з'явіліся жадаючыя гэтай справай заняцца.

Мясцовыя ўлада каардынуе работу. Штогод напярэддні жыва ўстаўляюцца канкрэтныя расчэны на апрацоўку прыватных участкаў. Сёлета ўборка збожжавых ачлавацца вясцоўцамі з разліку 1,7 тысячы рублёў за сотку. Быў вызначаны «тарыф» і на арэнду камбайнаў — ён склаў 70 тысяч рублёў за кожны дзень работы.

Такім чынам, удалося вырашыць шэраг надзённых праблем. Па-першае, знялі пытанне наконт своеасовасці жыва на прыватных участках — цяпер усе неабходныя работы тут праводзяцца нават раней, чым у сельгаспрадпрыемствах. Значылася справа і для прыватніка — у людзей ёсць магчымасць зарабіць на ўборцы «сотак» вясцоўцаў добрыя грошы. А сродкі, атрыманыя ад арэнды, можна выкарыстаць для развіцця тэрыторыі — напрыклад, на правядзенне таго ж добраўпарадкавання.

Давярай — але кантралюй

Тальскі сельсавет можна смела лічыць «прыгараднай тэрыторыяй». Ад цэнтральнай вёскі да раённага цэнтру — усяго сем кіламетраў. Тут сапраўднае скрывае дарог — выяўлены шляхі, акрамя Любані, выходзяць таксама ў накірунку Салігорска, Узрэча, нават Мінска.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

ПА СУТНАСЦІ КАБ ЖАДАНАЕ СТАЛА ЗМЕСТАМ

Яшчэ паўтара года таму ў пінскім філіяле Брэсцкага агенцтва па дзяржаўнай рэгістрацыі і зямельнаму кадастру рэгістратары вялі прыём наведвальнікаў у довалі цесным агульным кабінце, дзе да таго ж месціліся і гадзёзисты. Пасля рамонтныя памяшканне не пазначы. Зручна стала і працаўнікам, і кліентам. Зараз кожны рэгістратар гутарыць з наведвальнікам у аўтаномнай кабінце, якая падключана да міні-АТС і лакальнай камп'ютарнай сеткі філіяла. Прасторны стаў архіў, прыёмнае заісці і ў фая. Апошнім часам служба павялічылася амаль на два дзесяткі спецыялістаў. І камфортныя ўмовы працы — гэта не толькі хутэйшае дасягненне выніку, але і добры настрой кліента.

«Перш за ўсё трэба паць чаалавека, вызначыць, што ён спрадзяецца атрымаць ад нашай службы», — так настройвае сваю каманду начальнік філіяла Васіль Халадцоў. Таму сустракае наведвальніка кансультант. У залежнасці ад таго, за чым прыйшоў кліент, — зарэгістраваць зямельны ўчастак, аформіць спадчыну, атрымаць даведку, зрабіць тэхпашпарт — яго накіроўваюць у патрэбны кабінет. А то бывалі выпадкі, што адстаіць чаргу, асабліва пажылы чалавек, у кабінет, потым акажацца — не ў той, і трэба ўсё пачынаць спачатку. Вядома, такая памылкі не надавалі настрою і жадання прыйсці ў кантору яшчэ раз. Два гады таму з трохдзённага графіка прыёму грамадзян перайшлі на пяцідзённы: у будні дні — да васьмі вечара, у суботу — да пяці. Але да новых умоў работы кліенты прывыкаюць павольна. Многім, відаць, зручна адпавядаць з працы ў рабочы час. Таму ў вячэрнія гадзіны не назіраецца наведвальніцкага буму.

Пасля прыняцця ў 2003 годзе Закона «Аб дзяржаўнай рэгістрацыі нерухомых маёмасці, праў на яе і здзелак з ёю» пачалося фарміраванне інфармацыйнай базы дадзеных на аб'ектах нерухомасці. Бо раней чалавек нават прадаць дом мог без дзяржаўнага акта на зямлю, а цяпер прыбытоў або хлесту ўзвесці без гэтага дакумента стала немагчыма. Адрознае прыняцця закона меў паўнамоцтва на выраб такіх актаў толькі мясцовы філіял Белгіпразема. І арганізацыя катастрафічна не спраўлялася з заказамі, лік якіх ішоў на тысячы. Па рэгіёну, што ўключае ў сябе Іванаву, Столін, Лунінец, чэргі на выраб актаў даходзілі да паўгода. Тады пінскі філіял агенцтва выйшаў з прапановай у галоўнае прадпрыемства ўзяць на сябе работу па вырабу падобных актаў. Неўзабаве першым у вобласці атрымаў адпаведную ліцэнзію. І калег разгруклі, і чэргі памаленшлі, і зрабілі упэўнены крок да першай прыступкі на шляху да «аднаго акна».

Пра славае «акно» тут гавораць вельмі асцярожна. Паводле слоў начальніка і яго намеснікаў, каб жаданае стала зместам паўсядзённай работы, павінен прайсці немалы адрэзак часу. Бо любое агенцтва нерухомасці — не закрытая арганізацыя, яна працуе з вельмі многімі партнёрамі. Важнае пытанне — стыкоўка заканадаўчай базы агенцтва, банкаўскай, натарыята, мясцовых выканаўчых і распарадчых органаў. Шэраг даведак павіны быць узгоднены з экалагічнай, санітарнай, пажарнай службама. І без згоды ў дзесяціх міністэрстваў, ведамстваў, службаў, без уніфікацыі нарматыўных актаў наўрад ці можна сур'ёзна гаварыць аб вырашэнні задачы «аднаго акна». Просты выпадак можа разбурыць веру ў самую лепшую намеру ў патэнцыяльнага наведвальніка агенцтва па рэгістрацыі. Скажам, прыйшоў чалавек за элементарнай даведкай. Але для яе патрэбна пацвердзіць, што ён браў крэдыт у банку. На адпаведны запыт банк адказвае, што інфармацыя канфідэцыяльная. І кліенту трэба накіроўвацца ў банк самому.

Так што зразумела, чаму зараз у пінскім філіяле РУП «Брэсцкае агенцтва па дзяржаўнай рэгістрацыі і зямельнаму кадастру» галоўную стаўку робяць на электронны абмен інфармацыяй. Як раскажала карэспандэнту «МС» намеснік начальніка філіяла Ірына Сяргееўна, паміж іх службаў і землеўпарадкавальнай такі абмен ужо налажаны. Бо з зямлёй, як паказвае вопыт, узнікае найбольш пытаньняў, і яны самыя складаныя. Зараз гэтыя аперацыі па электроннаму заплыту і атрымання адказу займаюць прыкладна месяц. За год, паводле слоў Ірыны Людвігаўны, камп'ютарнае агенцтва эканоміць, умоўна кажучы, сем тысяч наведванняў. Менавіта столькі разоў людзям не прыйшлося ісці ў зямельныя службы ў ілдоўваць там пытанні — гэта зрабілі рэгістратары агенцтва нерухомасці з дапамогай электронікі.

А літаральна праз тыдзень-другі, паведаміла Людміла Сяргееўна, панецца электронны абмен і з натарыяльнай службай. І гэта можна лічыць вялікім крокам, амаль што прыравнаем на шляху да «аднаго акна».

Святлана ЯСКЕВІЧ.

«АДНО АКНО» — У РАЗЫ ХУТЧЭЙ!

У сельскіх Саветах працуюць нашы самыя лепшыя і адказныя памочнікі, — адразу адзначыў галоўны паштавік Аршаншчыны Аляксандр Кішкурна. — Працуем з імі эфектыўна па самых розных пытаньнях». А пагаварыць мы з ім аб рабоце па абслугоўванню насельніцтва па прыпынку «аднаго акна». Гэтым сёння ўжо нікога не здзівіць. Людзі ведаюць, што «акно» абавязкова будзе, у акую б з арганізацыі і ўстаноў ні прыйшоў. А вось якасць дзеяння гэтага самага метад — ужо зусім іншае пытанне.

Паводле слоў Аляксандра Георгіевіча, ад таму, акурат перад навагоднімі святамі, паштавікі Аршаншчыны зрабілі мясцовым жыхарам «аднавакожны» падарунак. Нехта падлічыў, што «акно» дазволіла эканоміць час спажываюць мінімум разоў у 10! Калі я наядуна быў у гэтым рэгіёне ў камандзіроўцы, зайшоў на тыповыя паштовае аддзяленне. Адрознае кінула ў вочы сучаснае афармленне, фірменнае: сувязісты Віцебшчыны, дарэчы, старажыца, каб усё іх «кропкі» нават у невялікіх вёсках былі аформлены ў адзінны стыл, які гэта робіць і іх замежныя калегі. Чэргі да акна аператара не было, і гэта сярод дня, у час «пік». І літаральна за хвіліну перада мной абслужылі чарговага наведвальніка.

Падчас нашай размовы Аляксандр Кішкурна ўспомніў, як было складана выканаць усю падрыхтоўчую работу, каб «акно» запрацавала эфектыўна.

— Трэба было дамовіцца з усімі пастаўшчыкама паслуг, якіх больш дзесяці, усталяваць усё неабходнае абсталяванне, запусціць у эксплуатацыю спецыяльныя праграмныя прадукты. Каб берабоўна функцыянавала наша камп'ютарная сістэма, вельмі пастараліся інжынер-праграміст Людміла Бажко і інжынер-электроншчык Дзмітрый Сяроў. З боку мясцовай ўлады нам ва ўсім дапамагаву «куратар» гэтага працэсу — першы намеснік старшыні гарвыканкома Мікалай Кавальчук. У выніку мы сталі першымі, хто здолее арганізаваць прыпынку «аднаго акна». Памятаю, былі часовыя праблемы з аплатай паслуг за тэлефон і радыёкрэпілку, але ж напачатку 2006-га яны адшлі ў гісторыю. З філіяла «Белтэлекама» мы атрымалі адпаведную базу... Цяпер на пошце можна заплаціць літаральна за ўсё, чым людзі карыстаюцца дома і не толькі: за газ, святло, хатні і мабільныя тэлефоны... На адзіны рахунак можна пералічыць грошы з дапамогай пластыкавых карт. Мы ў гэтым накірунку добра супрацоўнічаем з «Белгапрамбанкам», «Белінвестбанкам», «Белгазпрамбанкам», на падходзе — «Прыорбанк».

Падначалены Аляксандра Георгіевіча абслугоўваюць больш за 260 населеных пунктаў, і каля паловы з іх — далёкія. І ў любое надвор'е каля 200 паштальонаў спяшаюцца як мага хутчэй прывесці людзям свежыя газеты, пісьмы і г.д., канешне, у большасці выпадкаў у сельскіх Саветах нам заўсёды дапамагаюць па самых розных пытаньнях. Напрыклад, зямлі дарогу трэба пачысціць да паштовага аддзялення. «Зробім!» — адкажа старшыня. Калі ж паштальёну замену трэба знаяць, мы і гід працуючыя ўлады разам шукаем кандыдатуры.

«Мы аказваем каля 45 віды паслуг: у прыватнасці, гандлем займаемся, — падкрэслівае Аляксандр Георгіевіч — Ведаем, што ў многіх вёсках толькі паштальёны зрабляць тое, чым не займаюцца работнікі іншых арганізацый».

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

СИТУАЦИЯ УЗВЫШАНАЕ... І ЗЯМНОЕ

Штомесяц у рэдакцыю прыходзяць дзесяткі лістак ад нашых чытачоў. З падзякамі, прарановамі, просьбамаі, скаржамі... Асабліва шмат апошніх — страціўшы надзею дабіцца справядлівасці на месце, чалавек звяртаецца да газеты як да апошняй інстанцыі. Гэта не азначае, што па кожнаму звароту праводзіцца журналісцкае расследаванне — многія лісты адпраўляюцца ў адпаведны структуры, адказныя за вырашэнне такіх ці іншых праблем. Але сітуацыя, якая будзе выкладзена ніжэй, сапраўды нас закранула...

«Піша вам пенсіянер з в. Казыны Браслаўскага раёна Канстанцін Іванавіч Алексевіч.

У нашай вёсцы адбыўся абуральны выпадак, якога не было не толькі ў нашай краіне, але, відаць, і ў сусветнай практыцы. Кіраўнік СВК «Новая гвардыя» Уладзімір Станіслававіч Ракель зняў з цэнтральных могілак, якія знаходзяцца ў вёсцы Казыны, зробленую з лапцяў агароджу даўжыняй 360 м і кінуў яе ў транспарцёр на ферму буйной рагатай жывёлы для адкачвання гною...

Да пенсіі 13 гадоў я працаваў старшынёй Казянскага сельскага Савета. (Два гады таму яго далучылі да Відаўскага. — Н.К.) Збіраў па частках гэту агароджу. 170 метраў лапцяў прывезлі з Паўстаўскага раёна, а 190 метраў сабраў з кавалкаў, якія знаходзілі ў выглядзе металалому на свалках...».

«На могілках, — паведамляе аўтар, — пахаваны людзі амаль усіх нацыянальнасцяў былога Савецкага Саюза: рускія, беларусы, палыкі, яўрэі, туркмены, літоўцы, татары, латышы і іншыя... Там ляжаць амаль усе ўдзельнікі Вялікай Айчыннай вайны былога Казянскага сель-

савета, камісар партызанскага атрада «Спартак» Уладзімір Іосіфавіч Мауцк, бацька маёй жонкі ветэран Пётр Канстанцінавіч Адамовіч, які адваваў пяць гадоў, быў паранены, дайшоў да Германіі...».

Выказваючыся далёка не кампліментарнымі фразамі аб асобе старшыні СВК «Новая гвардыя» Уладзіміра Ракеля (іх мы прыводзіць не будзем), Канстанцін Іванавіч Алексевіч называе яго ўчынак «актам вандалізму», сцвярджаючы, што ў «гноі кінулі не лапцю, а памяць аб людзях, якія знайшлі на гэтых могілках вечны спакой».

У канцы свайго звароту аўтар папрасіў не адсылаць яго пісьмо на разгляд раённых кіраўнікоў, бо «яны проста адлішудца».

Што ж, паважаючы просьбу нашага чытача і прымаючы да ўвагі неадназначнасць і неадназначнасць сітуацыі, мы вырашылі разабрацца ў ёй самі.

Але перш чым рабіць высновы, дадзім слова некаторым удзельнікам і сведкам дадзенага канфлікту.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

ТЭМА ДНЯ

— 21 снежня Цэнтрвыбаркам падвёў вынікі рэгістрацыі кандыдатаў у дэпутаты. Як вы ацэньваеце гэты перыяд выбарчай кампаніі?

— Нечаканасць не адбылося. Па сутнасці, сітуацыя з тым, як прайдзе першы перыяд выбарчай кампаніі, была прагназуемай. Адзінае, на што можна звярнуць увагу, гэта тое, што ў самым пачатку кампаніі апазіцыйныя палітычныя партыі рабілі заявы аб няўдзеле ў выбарах. Аднак гэтыя заявы не пацвердзіліся, і мы бачым, што партыйнае прадстаўніцтва засталася прыкладна на ўзроўні мінулых выбараў. Менш, канешне, чым пры правядзенні выбараў у парламент, але дастаткова для таго, каб сказаць, што ў выбаршчыкаў ёсць рэальная альтэрнатыва. Ва ўсялякай меры, па мясцовых Саветах буйнога ўзроўню.

КОНКУРС НА ВЁСЦЫ БУДЗЕ ПАВЯЛІВАЦА?

Аб ходзе кампаніі па выбарах дэпутатаў мясцовых Саветаў раскажае старшыня Цэнтральнай камісіі па выбарах і правядзенню рэспубліканскіх рэферэндумаў Лідзія ЯРМОШЫНА

Што датычыцца ўсяго перыяду правядзення дадзенай выбарчай кампаніі, то скаргаў амаль ва ўсе выбарчыя камісіі рознага ўзроўню і ў Цэнтрвыбаркам паступіла нязначная колькасць. Выдзяляюцца з пункту погляду паступлення скаргаў і колькасць судовых спрэчак Віцебскага вобласці. Там дастаткова канфліктна ажыццяўляецца завяршэнне рэгістрацыі кандыдатаў у дэпутаты. У Віцебскай абласцовой выбарчовай камісіі паступіла самая вялікая колькасць скаргаў — 18. Усе астатнія выбарчыя камісіі працуюць спакойна, часам, мабыць, ім нават сумна.

У Віцебскай вобласці грамадзяне скардзяцца на адмову ў рэгістрацыі. Яны жадаюць імя неаб'яўлена і лічыць, што ім неаб'яўлена адмаўляюцца. Кропкі паставіць суд. Гэта вельмі добра, бо гэта будзе трэцяя інстанцыя. Бо хоць вертыкаль выбарчых камісій з'яўляюцца грамадскай, пэўная абарона інтарэсаў там існуе. Які ў любой арганізацыі пры ўзаемаадносіннах вышэйшастаячы і ніжэйшастаячы.

У такой сітуацыі Цэнтрвыбаркам імкнецца займаць нейтральную пазіцыю. Больш за тое, мы арыентуем выбарчыя камісіі, каб яны працавалі «нефар-

мальна» — найбольш ліберальна падыходзілі да тых, хто вылучаецца кандыдатам, а потым становіцца ім. Бо, па-першае, гэта выбары, і тут немагчыма ўсё загнаць у вельмі вузкія рамкі. Па-другое, людзі, якія ўдзельнічаюць у выбарах, не з'яўляюцца орыентамі, і падыходзіць з вельмі жорсткімі патрабаваннямі да іх, напэўна, не варта. Выбаршчык сам разбіраецца, за каго яму галасаваць.

— Традыцыйна конкурс у мясцовыя Саветы пярвічнага ўзроўню — адзін кандыдат на месца. Як вы пракементуеце такую сітуацыю? Ці можа яна змяніцца ў будучым?

— Такі конкурс у Саветы пярвічнага ўзроўню бывае не заўсёды. У некаторыя сельскія Саветы Мінскага раёна конкурс большы, чым у Мінску. Гэта тлумачыцца тым, што жыхары гэтых сельскіх Саветаў ужо даўно не з'яўляюцца вясцоўцамі. Яны з'яўляюцца жыхарамі нятаных дарамоў, якія пабудаваны на дадзенай тэрыторыі. У асноўным гэта людзі, якія займаюцца бізнесам на тэрыторыі Мінска. Такія ж сітуацыі бываюць і ў бліжэйшых да абласных цэнтраў раёнах.

Што датычыцца «сапраўдных» вясцоўцаў, то не будзем

забываць пра дэмаграфію. На вёсцы жыве шмат людзей пенсійнага ўзросту, якія, натуральна, не імкнучыся ісці ў дэпутаты. Пры гэтым сярод тых, хто ідзе ў дэпутаты на вёсцы, у асноўным прадстаўнікі інтэлігенцыі. Тыя, хто працуе ў полі, не так часта выказваюць жаданне балачкавацца. Таму на вёсцы нават ёсць праблема з тым, каб набраць неабходную колькасць кандыдатаў на тую колькасць акруг, якая існуе. Які ж тут конкурс у сельскай глыбінцы?

Думаю, сітуацыя ў будучым будзе залежаць ад тэмпаў развіцця вёскі. Развіццё аграгарадкаў, стварэнне там пэўнай інфраструктуры і захаванне моладзі (якая будзе мець «сацыяльны дабрабыт» і таму пачне думаць не толькі пра вырашэнне паўсядзённага праблем, але і пра глабальныя рэчы, у тым ліку пра палітыку) будзе садзейнічаць павышэнню конкурсу. І я гляджу на сітуацыю на вёсцы з аптымізмам. Думаю, конкурс там будзе павялічвацца.

— Якая сітуацыя складалася з кандыдатамі ад ПКБ? Ці ёсць сярод іх тыя, хто ўдзельнічае ў выбарах, нягледзячы на рэкамендацыю з'езда партыі зняць кандыдатуры?

— Зараз налічваецца 22 зарэгістраваныя кандыдаты, якія з'яўляюцца членамі ПКБ. З 11 прадстаўленых партыі гэта шостае месца. На мінулых выбарах ПКБ знаходзілася на першай ці другой пазіцыі... Мабыць, 22 кандыдаты ідуць не партыйным шляхам, а шляхам збору подпісаў. Тым не менш членства ў партыі яны не хаваюць.

Заявы аб зняцці кандыдатур ад двух патэнцыйных кандыдатаў у дэпутаты з Гомельскай вобласці паступілі ў Цэнтрвыбаркам. Нездзе ў рэгіёнах паступілі яшчэ заявы. Гэта іх права. Мабыць, гэта гучны грукат дзвярэй зыходзячы з асабістай нявыгрышнай пазіцыі: ведаем, што ўсё роўна не пераможам, дык чаму б не грукнуць.

Першае месца па колькасці членаў, зарэгістраваных у якасці кандыдатаў, займае КПБ. Парыжыма мець 239 кандыдатаў. На другім месцы — партыя Беларуска-народны фронт (69 кандыдатаў). Затым ідуць АТГ (68) і Ліберальна-дэмакратычная партыя (62). Сярод кандыдатаў у дэпутаты ёсць нават 10 прадстаўнікоў КХП БНФ, нягледзячы на тое, што ідэя дар партыі, спадад Пазняк, з сама пачатку заявіў пра няўдзел партыі ў выбарах. 10 чалавек згодны са сваім гуру.

ДАВЕДКІ
Ў «ЭЛЕКТРОННЫМ
ВАРЫЊЦЕ»

У раённых упраўленнях сацыяльнай абароны Мінска можа быць уведзена сістэма электроннага дакументаабароту, што дазволіць у будучым значна скараціць тэрміны разгляду зваротаў грамадзян. Аб гэтым паведаміла прэс-сакратар Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Галіна Трафіменка.

На сёння на работу па прыняццю «аднаго акна» перайшлі ўсе сацыяльныя службы. Так, у раёнах уведзена практыка прыёму грамадзян без перапынку на абеда, дзяжурства спецыялістаў у выхадныя дні, перагледжаны графік работы камісій па прызначэнню пенсіі і дапамог. Разам з тым, мяркуюць у міністэрстве, работа са зваротамі можа весціся яшчэ хутчэй. Гэтым павінна паспрыць асаблівасць арганізацыі працы і сацыяльна-абароннага камп'ютарнага тэхнічнага, праграма-тэхнічнага комплексу, а таксама — стварэнне адзінай камп'ютарнай сеткі дзяржаўных арганізацый, што даць магчымасць атрымліваць неабходныя звесткі без накіравання «традыцыйных» запідаў.

Сяргей ГРЫБ.

Фота Аляксандра КЛЕШЧУКА

Крыжкі на Здароўе

Выпуск №13

Цацкі, бывае, «кусаюцца»...

Муж прынёс дадому каробку петардаў — нехта падарыў, маўляў, на Новы год падаруе дзіця. Але наша дачка не любіць выбухі, і я лічу, што мне ў гэтым пашанцавала. Бо іншак давялося б альбо рызыкаваць, альбо пазбаўляць дзіця мары.

Праблема ў тым, што ў Мінску сёння немагчыма купіць гарантавана бяспечную піратэхніку. Нягледзячы на тое, што такая піратэхніка ёсць. Можна і дакумент атрымаць, які гэта пацвердзіць. Прадацу ў проста трэба ўзяць дазвол на яе ўвоз ад Дэпартамента праматамнагляду МНС. А потым звярнуцца ў Нававукава-даследчы інстытут пажарнай бяспекі і праблем надзвычайных сітуацый. Там правядуць выпрабаванні піратэхнікі, і калі яна бяспечная, то дазваляць прадаваць яе легальна. Яшчэ адна умова — наяўнасць спецыялізаванага магазіна. Але, на жаль, за дазволам на рознічны продаж піратэхнікі ні ў Дэпартамент, ні ў НДІ яшчэ ніхто не звяртаўся. Пра гэта я са здзіўленнем даведзлася ў Віталія Навіцкага, прэс-сакратара МНС.

Канешне, петарды можна купіць нелегальна і правесці Новы год з феерверкам, і калі вам пашанцае, то аб гэтым не пашкадуеце. Толькі так, напэўна, не думаець тых 17 чалавек, якія на мінулы Навагодні святы няўдала спрабавалі расквеціць мінскае неба агнямі.

Іншая справа — хлапушкі і бенгальскія агні: прадаваць і карыстацца імі пажарныя дазваляюць. Гэтая прадукцыя нават не падлягае сертыфікацыі. Важна толькі строга прытрымлівацца інструкцыі. Праўда, інструкцыя не прадугледжвае ўсе выпадкі. Напрыклад, тое, што маленькае дзіця можа спужацца. Яшчэ адна небяспека — набывць няякасныя бенгальскія агні, зробленыя ледзь не кустарным спосабам. Думаю, менавіта такія мая знаёмка прапаліла дзірку ў новым ваўняным дыване, а я — у лінолеуме: адваліўся іскрыты кавалачак. Цяпер я заўсёды ўспамінаю Каляды, калі хаджу міма чорнай дзіркі на падлозе. Пазней я убачыла бенгальскія агні, зробленыя на заводзе: яны адрозніваліся ўсім: і ўнутрышнім дыяметрам дроту, і шчыльнасцю сумесі для запальвання, але гадоўнае, на упакоўцы быў азначаны тэрмін карыстання — 18 месяцаў.

Я спрабавала на сталічных рынках адшукаць менавіта такіх бенгальскія агні і хлапушкі. Але гэта аказалася няпроста — ніводны прадавец не змог назваць мне ні прадпрыемства, на якім яны зробленыя, ні краіну, адкуль прывезеныя, інфармацыя адсутнічала і на упакоўцы.

Што ж, без гэтых радасцяў можна і абыйсці. А вось без падарунка пад ёлкай — ніяк. Аднак небяспечныя могуць быць і звычайныя цацкі — калі яны не сертыфікаваныя. Каб цацку прызналі бяспечнай, яна павінна прайсці розныя тэсты па фізіка-механічным і санітарна-гігіенічным паказчыках... патлумачыла мне Ірына Захарэнкава, начальнік сектара аддзела па сертыфікацыі Беларускага дзяржаўнага інстытута метралогіі.

У гэтым Інстытуце мяккія цацкі правяраюць на трываласць швоў і на тое, каб фурнітура была прымацаваная надзейна. Каб дзеткі не змаглі адарваць вочкі ды носік і праглынуць іх або парваць ляльку і дастаць валокно. Зараз сталі распаўсюджаны мяккія цацкі з ушы-

Ірына ЗАХАРЭНКАВА.

тымі шарыкамі, ці ў вельмі прыемна і карысна мацаць. Гадоўнае патрабаванне для іх — шарыкі павінны знаходзіцца ў асобным мяшочку. Да таго ж любая якасная забавка не мае паху, а па знешніх прыметах — чыстая, сухая і не ліпкава.

Пластмасавыя цацкі правяраюць яшчэ і на змяшчэнне ў іх шкодных рэчываў: старанна мыюць, разразаюць і апускаюць у вадку на пэўны час і пры пэўных умовах. Потым вадзічку, у якой плавалі рэшткі цацкі, даследуюць ў лабараторыі.

У лабараторыі дарослыя не толькі шукаюць шкодныя рэчывы ў дзіцячых забавках, яны спрабуюць іх «на зуб» і шчыра... ціскаюць. Так упэўніваюцца ў трываласці ахоўна-дэкаратыўнага пакрыцця да поту і сіліны.

Цацкі падзяляюцца на пафарбаваныя ў масе і з паверхнявай афарбоўкай. Апошнія правяраюць на шчыльнасць фіксацыі фарбаў: цяруць цацку і глядзяць, ці сталі рукі рознакаляровымі. Калі гэта адбылося, то такая цацка ў магазіне не з'явіцца. Да бразготка яшчэ больш строгае патрабаванне: з паверхнявай афарбоўкай яны і без тэстаў не атрымаюць сертыфікат, бо могуць нанесці вялікую шкоду дзіцячаму здароўю. Бразготкі павінны быць толькі пафарбаваныя ў масе. Цацкі, прызначаныя для дзеткаў да трох гадоў, спецыяльна правяраюць яшчэ і на ўтрыманне шкодных металаў, такіх, як сурма, мыш'як, барый, хром, селен, марганец, ртуть і селен. Забавкі для старэйшых правяраюць на ўтрыманне толькі чатырох металаў: свінец, мыш'як, ртуть і марганец.

Увогуле амаль што на кожную ляльку ёсць свой тэст. Напрыклад, коніку, на якіх дзеткі любяць гушкацца, правяраюць, ці правільна ў іх размеркаваны цэнтр цяжару. Кромя цацкі не павінны быць вострымі, а драцкі — замацаваны так, каб малое не паранілася. Калі забавка зборная, то ў яе правяраюць адту-

ліны: на правілах яны павінны быць ці вельмі вялікімі, ці занадта малымі, каб дзіцячыя пальчыкі не захраслі. Усе прылады для гульні правяраюць на мадунак, асабліва тыя, якія прызначаны для немаўлят. Супрацоўнікі лабараторыі кідаюць іх на жорсткую паверхню. І калі цацкі вытрымліваюць тры ўдары, то тэст лічыцца пройдзеным.

Важна, каб «дзіцячыя радасці» мелі дастаткова інфармацыі для дарослых. На кожнай павінна знаходзіцца адрасовак: для дзіцяці якога ўзросту яна прызначана. Ёсць забароны знак для дзеткаў да трох гадоў: колар з перакрэсленым сумным тварыкам. Існуюць і абавязковыя папярэджанні, на ўзор: «Асцярожна, змяшчае дробныя дэталі», «Увага, карыстацца на мелкаводзі толькі пад наглядам дарослых», «Увага, пры карыстанні надзець ахоўны рыштук (для роляў і скейт'аў)», «Увага, не карыстацца каля ліній электраперадач» (для лятаючых цацак).

Сертыфікаваныя цацкі заўсёды ўпакаваныя ў каробачку, ці ў сетачку, ці ў мяшочку. Гэта, дарчыні, датычыцца і навагодніх маскарнадных касцюмаў. Калі касцюм мае сертыфікат, гэта значыць, што ён пашыты з тканіны, якая не з'яўляецца лёгкай на ўзгаранне.

Нягледзячы на тое, што да дзіцячых цацак так шмат патрабаванняў, большасць з іх у продажы — цалкам бяспечныя. Ва ўсім разе, у краме вы не знойдзеце несертыфікаванай забавкі. Ды і на рынку, калі робіце выбар, проста папрасіце гэты дакумент.

Застаецца яшчэ адна акалічнасць, звязаная з бяспекай Навагодняга свята, — электрагірлянда. Дарчыні, гэта адзінае ўпрыгажэнне для ёлкі, якое павінна мець сертыфікат. У адрозненне ад гірляндаў з паперы, фольгі і нават ад шклянчаных шарыкаў і іншых ўпрыгажэнняў, якія сертыфікацыі не падлягаюць.

Цацкі, лялькі, падарункі — усё гэта безумоўна, дапамагае стварыць адчуванне свята і, напэўна, важна, каб гэтыя прылады былі цалкам бяспечныя і прыносілі толькі радасць. Але нельга забываць, што свята — гэта перш за ўсё нагода сабрацца разам, усёй сям'ёй і сказаць адзін аднаму аб любові.

Наталія ТАЛІВІНСКАЯ.

Інжынер выпрабавальнага цэнтру інстытута метралогіі Яраслаў СКУМАТАЎ даследуе дзіцячыя цацкі.

ДВОЕ Ў ЛОЖКУ (без уліку сэксолага)

У Беларусі не было і няма сэксалагічнага цэнтру. Так называлі і працягваюць называць сэксалагічнае аддзяленне пры Мінскім псіханеўралгічным дыспансэры. Калісьці яно знаходзілася на вуліцы Чырвонай, зараз — на Мендзялева. Ці патрэбны беларусам менавіта цэнтр і як без яго ў нашай краіне адчувае сябе сэкс? Пра гэта расказвае загадчык сэксалагічнага аддзялення Алег ХІМКО.

— Алег Рыгоравіч, навошта патрэбны менавіта цэнтр?
— А навошта патрэбны сэкс?..

Сэксуальныя адносіны — гэта, між іншым, не толькі адносіны ў ложку. Давяецца прыгадаем асноўныя сэксуальныя функцыі чалавека. Першая — камунікацыйная. Так ці інакш мужчыны і жанчыны кантактуюць паміж сабой, перажываюць сімптыяты ці антыпатыю адзін да аднаго. Часам атрымліваюць ад стасункаў задавальненне. Гэта ўжо другая функцыя. Трэцяя заключаецца ў магчымасці самаствярджэння, калі жанчына ці мужчына спрабуюць ацаніць сябе ў паловай ролі: «Якая я жанчына?». Нарэшце, на чацвёртым «месцы» — нараджэнне дзяцей. А цяпер падумаем, ці ёсць у нашым грамадстве праблемы, звязаныя з рэалізацыяй пералічаных функцый? Канешне, ёсць! Акрамя гэтага, ёсць захворванні, канфліктныя сітуацыі, якія правяраюць узнікненне сэксуальных дысфункцый...

— Цэнтр павінен быць навукова-практычнай структурай?
— Калі мы прызнаем існаванне сэксуальнасці, значыць, ёсць што вывучаць, у прыватнасці, механізмы парушэння сэксуальных узаемаадносін. Акрамя гэтага, цэнтр павінен займацца і прафілактыкай — прапанаваць дапамогу людзям, якія ўжо пакутуюць ад псіхічных праблем.

— Чаму ж справа не краіна-еца з мёртвай кропкі?
— Гадоўна праблема заключаецца ў адсутнасці базы для падрыхтоўкі спецыялістаў-сэксолагаў, якія ёсць пакуль у Маскве, Санкт-Пецярбургу і Харкаве. Трэба заўважыць, што калісьці і само аддзяленне рыхтавала спецыялістаў, скажам, абласнога прызначэння. Аднак работа гэта была прыпынена і адновіцца толькі з сакавіка. Практыка паказвае, што дапамога сэксолагаў патрэбна нашаму насельніцтву. Усё ж такі сэксолаг — гэта ўрач са спецыялізацыяй па сэксологіі, якія ўключае ў сябе адукацыю па псіхіятрыі, уралогіі, гінекалогіі, эндакрыналогіі, неўралогіі... Даволі часта сэксуальная праблема носіць спалучальны характар, а значыць, і лячэнне павінна быць інтэграўным.

— Што вы маеце на ўвазе пад сэксуальнымі праблемамі?
— Напэўна, лепш гаварыць пра гармонію адносін...

— Няма сэксу — няма гармоніі — няма праблем. Ці гэта не той выпадак?
— Абсалютна не той. Няма сэксу — гэта ўжо праблема. У любым выпадку наўрад ці можна ўдзіць сабе сэксуальнага індывіда. У чалавека заўсёды ёсць фрустрацыя — нерэалізаваныя сэксуальныя жаданні, ёсць фантазія. Не сакрэт, што і мастурбацыя — гэта суратнае праўленне сэксуальнасці. З другога боку, калі чалавек сілай волі падаўляе сваё жаданне, то праз нейкі час лібіда пачне зніжацца. Любая энергія павінна рэалізавацца. У людзей, вельмі занятых работай, адбываецца сублімацыя сэксуальнай энергіі, калі палавая сілкінасць зніжаецца, развіваецца так званы «сіндром менеджара». Вось яшчэ адна праблема. Праблема ёсць і тады, калі жанчына, напрыклад, адчувае сваю непры-

ватнасць для процілегла полу, і калі мужчына адчуе, што нечага не ўмее ці на нешта не здатны ў ложку.
— Ці многія пары ведаюць, што такое гарманічныя сэксуальныя адносіны?
— Дастаткова скажаць, што кожны дзесяты мужчына ва ўзросце пасля 21 года перажывае цяжкасці з эрэкцыяй. Калі пара вырашыла пражыць разам доўга і шчасліва, а ў мужчыны нічога не атрымліваецца, — вось вам і дысгармонія. Крытычных сітуацый безліч. Часам, дарчыні, на прымёме высвятляецца, што праблема ў ваецца зусім не там, дзе яе чакаць партнёры. У такім выпадку мы спрабуем дапамагчы ім памяншаць свой погляд на сітуацыю. Сэксу ў адзіночку не бывае, таму ніколі не бывае вінаваты нехта адзін. Заканмерна і тое, што ў сэксе абодва не могуць быць зверху. Трэба размажываць ролі. Адным словам, пабудова добрай узаемаадносін у сэксе можна... Калі ёсць каханне.

— А можна вываецца дзіця так, каб яно вырастае сэксуальна гарманічным?
— Глобальнае пытанне. Палавое выхаванне — адзін з важнейшых момантаў выхавання здаровага і шчаслівага пакалення ў прынцыпе. Сэксуальнасць будзе фарміравацца літаральна ад нараджэння, праз самаствярджэнне ў аднапалым калектыве. Хлопчыкі павінны стаць лідарам у сваім асяроддзі, а дзівічкіна — усядомцы свая прывабнасць сярод сябровак. Нельга забываць, што дзеці капіруюць дарослых. Калі яны жыюць у поўнай сям'і і назіраюць за бацькамі, у іх фарміруюцца разуменне палавых ролі. Калі дзіця выхоўвалася, напрыклад, маці-адзіночка, адбываецца трансфармацыя гэтых ролі. З'яўляюцца праблемы з затрымкай псіха-сэксуальнага развіцця.

— Вінаватыя перш-наперш бацькі?
— Я скажу бы, грамадства ў цэлым. Дысфункцыі, дысгармоніі можна і трэба прафілактаваць. Патрэбны педагогі-псіхолагі і ва-лолагі, якія будуць займацца ме-навіта такой работай і школах. У нас былі два педагогі, чыталі лекцыі ў школах, але іх скарацілі. Цяпер, праўда, намчаецца становіцца тэндэнцыя, плануецца вылучыць для Мінска шэсць ставак сэксолагаў, у абласчых — па адной. Адрэдацты, тое, што было і пайсці далей — гэта важна, бо, паверце, няма ніводнай сям'і, дзе б на працягу сумеснага жыцця не з'яўляліся сэксуальныя праблемы. А ў нас прымём зараз вядуць два сэксолагі!

— Калі вяртае распачынаць палавое жыццё?
— Калі фізіялагічнай спеласці будзе адпавядаць псіхалагічная, сацыяльная, матэрыяльная, бо кожныя сэксуальныя адносіны звязаны з адказнасцю за сябе і за партнёра. На жаль, колькасць выпадкаў інфекцый, якія перадаюцца палавым шляхам, абортар, пазашлюбных дзяцей, сірот гаворыць аб тым, што ў нашай краі-

не «спелых» у сэксуальным сэнсе людзей не так і многа.
— А што ўплывае на працягласць сэксуальнага жыцця?
— Наўнясць здароўя, а дакладней, адсутнасць хвароб. Ёсць захворванні і лекавыя прыпараты для іх лячэння, якія аказваюць адмоўны ўплыў на сэксуальную функцыю.
— ?..
— Лячэнне такіх захворванняў, як язва страўніка, цукровы дыябет, гіпертанія і вельмі многіх іншых адноўна адбываецца на сэксуальных магчымасцях. Цукровы дыябет, напрыклад, — сістэмнае захворванне, пры якім церяцца са-суды і нервовыя канчаткі, мяняецца гарманальны фон. А што значыць дрэнна працуюць сабуды? Гэта прыводзіць да парушэння эрэкцыі ў мужчын і анарэгавіі ў жанчын. Практычна ўсе гіпатэнзіўныя прыпараты, акрамя альфа-2-блокатораў, прыводзяць да сэксуальных дысфункцый. Але можна шукаць кампраміс у лячэнні — індывідуальна падбіраць прыпараты і іх дозы. З другога боку, калі гіпертонія жыве рэгулярным палавым жыццём, яго праблемы хутчэй адступаюць, чым у таго, хто абмежывае сябе ў сувязях. Дый сама гі-пертанія можа напактаць з-за адсутнасці сэксу, гармонаў радасці — эндарфінаў, якія выдзяляюцца ў кроў, без трэнорыю сабуды.

— Існуюць якія-небудзь сэксуальныя нормы?
— Хіба што індывідуальныя ці парныя. Чым то займаецца ў ложку — іх асабіста справа.
— Norma, атрымліваецца, досыць безразмернае паняцце...
— Канешне, пакуль сэксуальнае жыццё не наносіць шкоду здароўю, адпавядае жаданням абодвух партнёраў і не становіцца рэкламай сваёй дзейнасці.
— А здрада — норма, калі гаварыць пра магчымасць самаствярджэння, трэцюю сэксуальную функцыю?
— Вучоныя даследавалі дзядзю, якія былі разам пазбаўлены цялеснага і эмацыянальнага кантакту з бацькамі, і дзядзю, якія вуховаліся ў поўных сям'ях, дзе та-кога не было. Сярод першых ака-залася з'явіцца больш сільных да частай змены палавых партнёраў, да пастаяннага пошукі. Ёсць, праўда, выпадкі, калі псіха-лагічна моцныя жанчыны аказваю-цца пастаянна незадаволеныя сваімі «слабымі» партнёрамі, і такім знаходзяцца ў бяскон-цы пошукі. Дарчыні, гэта вельмі актуальная зараз праблема. У апошні час шмат людзей маюць трансфармацыю ролевых павод-зінаў. З-за адсутнасці палавага выхавання ў нас не атрымліваец-ца вырастаць паўнацэнныя муж-чыні і жанчыны.

— Як вы ставіцеся да тэле-серыяла «Секс у вялікім гора-дзе»?
— На мою думку, адкрытая па-дча з'яўляецца матэрыялу, цы-нічнае абмеркаванне мужчынскіх недаходаў сведчыць усё ж такі аб нізкай сэксуальнай культуры. Нельга забываць, што словы не менш уплываюць на чалавека, чым візуалізацыя. Парнаграфія можа быць не толькі карцінка... Хоць гэты серыял — яшчэ не са-мае страшнае. Велізарную шко-ду малым людзям прыносіць Інтэрнэт з яго неабмежаванымі магчымасцямі візуалізацыі сэксу-альных сіцен. Тут нічога немагчы-ма ні кантраляваць, ні рэгуля-ваць. На неадарытаваную псіхі-ку дзіцяці гэта аказвае моцны не-гатыўны ўплыў.

Гутарыла Святлана БАРЫСЕНКА.

У АБЦУГАХ КАРСТАВАГА КЛЯШЧА

Кароста — заразнае скурнае захворванне, рост якога адзначаецца ва ўсім свеце.

У многіх іх хвароба асацыіруецца з людзьмі, якія вядуць неахайны лад жыцця. Аднак небя-спека заразіцца каростай можа падпілююць нас у самых нечаканых месцах. Напрыклад, ва-ша дзіця можа прынесці каросту з дзіцячага садка. Або вы самі, пераначаваўшы ў гасцяў, можа-це падхапіць паразіта з чужой па-сідзі або з чужога ручнічка. Блізкі кантакт з малазвычайным парт-нёрам па сэксу таксама можа стаць прычынай заражэння.

Узбуджальнік хваробы — кар-роставае кляшч. Ён мае авальную форму, прычым сама ў 2 разы буйнейшая за самца. Яе даўжы-на каля 0,5 мм, а «рост» самца — усюго 0,2 мм. Хваробу выклікаюць менавіта самкі. Пасля таго, як кля-шчы трапляюць на скуру, яны на працягу 10—20 дзён адаптуюцца і актыўна скрыжоўваюцца. Затым самцы пінюць, а самка пракладвае так званыя кароставаыя хады — шараватыя лініі з дробнымі пухі-рамі на канцы або дробныя чыр-ванаватыя ўзвышэнні на скурцы з пухірамі. Хады гэтыя прызначаны для адкладвання яек і развіцця іх у іх патамства. Праз 4—5 дзён з іх вылучаюцца лічынькі, якія адразу ж пачынаюць рабіць но-выя хады. Кароставае кляшч пра-ці ў паверхневай слой скурцы. Як правіла, кляшч укараняецца ў тых участках цела хворага, дзе скура найбольш дапкатная і тонкая, дзе яе прасцей пракусіць, каб прані-кнуць углыб. Часцей за ўсё гэта

прамежкі паміж пальцамі рук, а ў дзядзю — і ног, локцевыя згібы, запяцці, складкі пад пахамі, ма-лочыны залозы ў жанчын, ягадзі-цы. Па-за арганізмам чалавека пры пакаёвай тэмпературы кар-роставае кляшч здольны пражыць 2—3 сутак. Пры т°С кляшч пінюць на працягу 1 гадзіны, пры кіпяч-най або мінувай тэмпературы — пінюць амаль адразу.

Існуюць прамы і непрамы шляхі заражэння. Пры прамым шляху ўзбуджальнік пераходзіць непасрэдна ад хворага чалавека да здаровага ў момант цялесна-га судакранання. Радзей назіра-юцца выпадкі заражэння падчас догляду хворых, масажу і інш. Пры непрымным шляху заражэн-не адбываецца праз споднюю бя-лізну, у меншай ступені праз руч-нічкі, пальчаткі, мачалкі і г.д. Пера-дача ўзбуджальніка хваробы маг-чыма ў лазні і саўне, цягніках ад гасцінцаў пры шматразовым выкарыстанні пасцельнай бялі-зны. Каварства хваробы заключа-ецца ў тым, што час паміж па-паданнем паразіта на скуру і з'я-ўленнем першых сімптмаў у ся-рэднім складае 2—3 тыдні, за якія практычна ўсе забываюць месца і абставіны заражэння.

Асноўны сімптом каросты — моцны скурны сверб, які асабі-ва даймае па начах, не дае маг-чымасці заснуць, здыльныя давес-ці да нервовага зрыву. Гэта — своеасаблівая алергія на прысут-насць кароставага кляшчы ў скур-цы і яго жыццядзейнасць. Акра-мя таго, скурны сверб можа ўзі-кнуць ад актыўнага руху кляшча ў

скуру. Адзнакамі хваробы такса-ма з'яўляюцца кароставаыя хады, раздзіранні, вузельчыкі, пухіры, гнайнікі ў месцах лакалізацыі кар-роставага кляшча.

Часам захворванне працякае ў нетыповых формах — «нарвеж-ская», «дзіцячая», «псеўдакар-оста» і інш., таму для ўстаўлення дакладнага дыягназу і прызнач-ня лячэння неабходна звяр-тацца да ўрача-дэратмолага.

Альтэрнатывай традыцый-ным метадам лячэння, якія пры-значаюцца ўрачом, з'яўляюцца народныя сродкі. Яны добра ся-бе зарэкамендавалі і правяраны часам.

Хлебны квас. Добра пасаліць яго і падагрэць так, каб рука ма-гла трыццаць. У гэты квас апус-каюць рукі некалькі разоў на дзень і трымаюць столькі, колькі можа-да на цяпершым этапе. (Гэты рэцэпт пры-мяняць у тым выпадку, калі хваро-ба пашкодзіла толькі рукі.)

Чысты бяззавы дзёгаць. Змазаць пашкодзаныя месцы, а праз некалькі гадзін абмыць іх цёплай вадой з вутроб'ем.

Ліст лаўровы, сметанковае масла. Лісце дзядзю, змяшчаючы роўнымі часткамі з маслам. Уці-раць у пашкодзаныя месцы.

Шкінар — 1 ч. л., сметанка-вае масла — 2 ст. л. Атрыманай сумесцю апрацоўваць хворыя участкі скурцы.

Свежы сок травы чыстае-леву — 1 частка, вазелін — 4 част-кі. Інгрэдыенты змяшчаць і змаз-ваць скуру.

Ванны з адварам вербены, старасценю (крестовніка).

Падрыхтавала Вольга ЦЫБУЛЬСКАЯ.

Ну і ну!

ГРЭШНАЕ КАХАННЕ

У адной сярэдняй шко-ле Столінскага раёна з'я-віўся канфуз, які прывёў да таталягчнага абследа-вання вучняў школы.

Справа ў тым, што двое вучняў «нападнілі» сіфіліс і паказалі на 14-гадовую дзядзючкуню з гэтай жа шко-лы. Тая адмаўляла «грэх» — не стала, але расказвала, што мела кантакты і з іншымі вучнямі школы. А вась з кім яшчэ кахалася, успомні-ць не магла.

Вось і вырашыў меды-цынскі савет райбальніцы правярць усю школу, каб закрыць пытанне.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

Касторка — супраць еўрапейскіх касметычных брэндаў

Падкажыце, калі ласка, альтэрнатыўны сучасным касметычным маскам народны спосаб, каб падлячыць ломкія валасы. Мая бабуля калісьці расказвала, што раней усе лчылі валасы з дапамогай касторавага алею. Але дакладнага рэцэпта я ў яе не спы-тала. А на дарэгія імпртантыя маскі грошай не заўсёды хапае.

Алена Г., л. Сосны.

Пры наяўнасці ломкіх, сухіх і аслабленых валасоў можна выкарыстоўваць адзін раз на тыдзень маску з добра ўзбітага яечнага жаў-тку, змешанага з адной сталовай лыжкай кас-таравага алею. Маску трэба пакінуць на ва-

ласах на тры гадзіны, пры гэтым галаву неаб-ходна пакрыць рушніком ці шапачкай для са-гравання.

Абсалютна даступная для ўсіх і наступная мас-ка: змяшайце 20 г касторавага алею, 20 г аліку-вага алею і 10 г шампуню, пасля чаго нанясце су-месь на валасістую частку галавы. Грабчывым раўнамерна размяркуйце маску па ўсёй даўжыні валасоў. Затым пакрыць галаву палітэленавай плёнкі і рушніком для сагравання. Праз паўга-дзіны —гадзіну памыйце галаву. Пасля мыцця ва-ласы можна спаласнуць вадой з дабаўленым во-шату (2—3 сталовыя лыжкі на літр вады) для та-го, каб яны мелі блыск.

Дэвіз ААТ «Рагачоўскі малочнакансервавы камбінат»: «ЗАХАВАЦЬ ДОБРАЕ — СТВАРАЦЬ ЛЕПШАЕ»

Замест уступу

Гэта прадпрыемства — адно са старэйшых у малочнай галіне Рэспублікі Беларусь. Яго працаўнікі яшчэ ў перадавыя гады паклалі пачатак добрым традыцыям у павышэнні якасці прадукцыі, якія знайшлі далейшы дастойны працяг і захаваліся па сённяшняму дзень.

Дастаткова сказаць, што пастаянная нацэленасць калектыву на ўдасканалванне выпускаемай прадукцыі і заважанне даверу пакупнікоў дазволіла прадпрыемству стаць лаўрэатам конкурсу «Лепшыя тавары Рэспублікі Беларусь на рынках Расійскай Федэрацыі» і «Лепшыя тавары Рэспублікі Беларусь». У 2003 годзе камбінат стаў лаўрэатам Прэміі Урада Рэспублікі Беларусь за дасягненні ў галіне якасці. Сёлета прадпрыемства пацвердзіла гэта высокае званне.

Сёння Рагачоўскі малочнакансервавы камбінат — сучаснае конкурэнтаздольнае прадпрыемства, аснашчанае тэхналагічным абсталяваннем вядучых фірмаў Швецыі, Германіі, Італіі, Расіі. З 2001 года генеральным дырэктарам яго з'яўляецца Міхаіл Антонавіч КОМАР, які мае багаты практычны вопыт работы.

Ад Масквы да самых да ўскраінаў

«Паважаныя кіраўнікі малочнага камбіната! З Новым годам і Калядамі! Дзякуй вам за выдатныя малочныя прадукты, асабліва для дзяцей ды і для дарослых таксама. Ваша «згущонка» — проста цуд. Масла і сыры — самыя сапраўдныя. Усё добрае, усё смачнае, ды велімі шкада, што пастаяннае нацэленасць калектыву на ўдасканалванне прадукцыі ў нас у Маскве вельмі рэдка. Праўда, у гэтым, відавочна, вінаваты кіраўнікі нашых акруг і раёнаў. Яны рэдка запрашаюць вас да нас ды ўмовы продажу ствараюць не вельмі добрыя. Але тым не менш я і многія многія масквічы хацелі б бачыць вашу прадукцыю на нашых паліцах. Чакаем сустрэчы ў новым годзе. Вялікі вам дзякуй».

Такое вострае пісьмо атрымалі кіраўнікі адкрытага акцыянернага таварыства «Рагачоўскі малочнакансервавы камбінат» ад дзіцячых урача і выкладчыка медыцынскай акадэміі Надзеі Марозавой, і, паказваючы яго нам, начальнік бюро кіравання якасцю прадпрыемства Вольга Татюльчанкова з гонарам за свой калектыв паведаміла, што на адно яно такое ад жыхароў з розных раёнаў як Беларусі, так і Расіі і іншых краін.

Вось, напрыклад, падзячная віншавальная паштоўка з Новым

Галоўны інжынер Міхаіл СЯРГУЦІН і сакратар прыёмнай Наталія АУХАДЗІЕВА змяняюцца з поштай прадпрыемства.

Стараннем у працы вызначаецца ўпакоўшчыца лініі па разліву дзіцячага малака Кацярына ДАНЦОВА.

Маскве і Санкт-Пецярбургу. Асноўнай задачай іх было стварэнне тавараправоднай сеткі для рэалізацыі нашай прадукцыі на тэрыторыі Расіі і іншых краін СНД і, як вынік, павелічэння збыту яе і, вядома ж, папулярнасці ўласнага брэнда. Практыка паказала, што курс узяты правільны: змянілася геаграфія нашых паставак, і прадукцыя камбіната прадаецца амаль у 20 абласцях нашай усходняй суседкі. Прадстаўніцтва камбіната мае сетку дэлепрау і паўночнай, сярэдня-волжскай, уральскай і паўднёвай частках Расійскай Федэрацыі.

— Магчыма, Міхаіл Антонавіч, прыйдзе такі час, калі ў вас з'явіцца зад-

Старшыня Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь Сяргей СІДОРСКІ ўручае дырэктару прадпрыемства Міхаілу КОМАРУ Прэмію Урада РБ за дасягненні ў галіне якасці ў 2006 годзе.

шыраць сваю дзейнасць ва ўказаным напрамку. Больш таго, ёсць пэўныя перадумовы выхаду на Блізкі Усход, для чаго пастараемся адкрыць прадстаўніцтва камбіната ў Ірданіі, каб асвойваць рынкі суседніх краін. А гэта ўжо будзе новы крок у дзейнасці нашага калектыву.

— На прэс-канферэнцыі ў аблвыканкаме вы прывялі цікавы прыклад, адзначыўшы, што расійскія армія, флот і ўнутраныя войскі з ахвотай заключаюць дагаворы на пастаўку малочных кансерваў з Рагачова. Цяжка было перамагчы ў праводзімых там тэндарах?

— Лёгка таму, хто не працуе. А ў вытворцаў лёгкіх спраў і падыходу да іх не бывае. Бо не трэба забываць: рынак без конкурэнтнай барацьбы і саперніцтва не існуе. Не палічыце, што хвалюся, але факт застаецца фактам: 50 працэнтаў малочных кансерваў, што спажываюць у названых вамі арганізацыях, — нашай вытворчасці. Гэта — сур'ёзнае прызнанне заслуг калектыву.

— Неж, здаецца, летас на адным з расійскіх каналаў тэлебачання давялося глядзець праграму «Здароўе», і запомнілася наступнае: спецыялісты параўноўвалі прадукцыю вашага камбіната і некалькіх расійскіх і прыійлі да высновы, што ваша — лепшая па ўсіх паказчыках. Ці ведаеце вы аб гэтым?

— А як жа, ведаю. І дапоўню вост. Размова ішла аб згущаным малаце. Мы яго, як, дарэчы, і іншую прадукцыю, выпускаем па дзяржаўным стандартам, чаго не скажаш пра большасць аналагічных расійскіх прадпрыемстваў, дзе гаспадарыць прыватнікі, клопатамі якіх з'яўляецца атрыманне прыбытку любой цаной. Усім вядома, што патрабаванні дзяржстандартаў жорсткія, пры якіх, як гаворыцца, трэба прытрымлівацца тэхналагічнай дысцыпліны ад «а» да «я». Гэта не проста тэа тэхнічныя ўмовы, на якія перайшлі вышэйуказаныя расійскія вытворцы па вырабу згущанага малака. І нездарма ў пісьмах з Масквы і далёкай Камчаткі людзі даюць нашай прадукцыі такую ацэнку, што яны — «самыя-самыя».

Расійскі рынак для камбіната вельмі важны. Мы на ім адчуваем сябе надзеяна, і ў апошнія два-тры гады там на чатыры—шэсць працэнтаў назіраецца прырост спажывання малочных кансерваў. Наладжаны гандлёвыя

адносіны таксама з Польшчай, Арменіяй, Грузіяй, Туркменістанам.

— А як развіваецца збытавая сетка ў Беларусі?

— Пасяхова. Скажу, што малочная галіна ў нашай рэспубліцы такая, што дэфіцыту ў яе прадукцыі даўно ўжо няма, таму вялікая частка яе і экспартуецца. Мы ўдзельнічаем і ў кірмашах і выставах, што наладжваюцца і ў Беларусі, і маем гандлёвыя дамы «Вясковая раніца» ў Мінску і Гомелі і рэгіянальныя прадстаўніцтвы ў Магілёве, Гродне і Бабруйску. Адным словам, на ўнутраным рынку асноўныя спажываўцы прадукцыі камбіната з'яўляюцца чатыры чарохот гандлёвыя арганізацыі і кандытарская галіна, якая выкарыстоўвае згущанае малака для прам-перапрацоўкі.

Аснова конкурэнтаздольнасці — якасць

Як бачна, мэтай калектыву з'яўлялася і з'яўляецца дасягненне лідзіруючага становішча сярод вытворцаў малочных кансерваў на айчынным рынку і заважанне новых перспектывных рынку, спажывацтва, фарміраванне ў яго густаў і запысоў, выгад для прадпрыемства. Пры мнстве тавараў на рынку і жорсткай конкурэнцыі рынак патрабуе зніжэння рызык пакулак, распрацоўкі тако-кай прадукцыі, якая будзе мець лепшыя характарыстыкі і адносна нізкія цэны. У гэтым плане Рагачоўскі малочнакансервавы камбінат выгадна адрозніваецца ад іншых аналагічных прадпрыемстваў. Дастаткова сказаць, што яго прадукцыя вырабляецца па ўнікальнай тэхналогіі з выкарыстаннем толь-

Начальнік бюро па якасці Вольга ТАТУЛЬЧАНКОВА працуе на прадпрыемстве больш за 20 гадоў.

Аператар цукра Ірына ІВАСЮК.

кі натуральнага неразведзенага малака і кампанентаў, без усяіх дабавак, пад строгім дзяржаўным кантролем і мае сертыфікаты міжнароднай адпаведнасці якасці СТБ ISO, што ў 1999 годзе ў Парыжы яна атрымала Гран-пры за якасць.

Але не сакрэт, што любы спажывец, любы пакупнік сёння мае магчымасць набыць тавар на існуючым рынку ў свабодным выбары і, вядома ж, яго цікавіць тавар якасці. І цалкам зразумела, што цівілізаваная пражытасць межаў нашай краіны з пункту гледжання імарту тавараў прымушае прадпрыемствы, якія вырабляюць тую ці іншую прадукцыю, перагледзець сваю пазіцыю адносна паняцця «якасць прадукцыі». І сёння, сцвярджаюць кіраўнікі Рагачоўскага МКК, ужо недастаткова гаварыць аб выкананні нарматыўных патрабаванняў, устаноўленых дзяржавай да якасці прадукцыі, а неабходна не толькі вызначыць патрабаванні рынку, але (самае галоўнае) апрадэжваць жаданні спажываўцаў і мець магчымасць іх рэалізоўваць. Гэта, згадзіцеся, робіць прадпрыемства эканамічна больш стабільным, стварае ўмовы для паставак на рынку конкурэнтаздольнай прадукцыі і атрымання пэўных выгод

дакументацыі і стварэнне яе фонду, перапрацоўцы палажэнняў аб падраздзяленнях і службовых інструкцыях.

Адным словам, клопатаў была цэлая процэма — і вось радасць: у лютым 2003 года сертыфікат якасці на міжнародных патрабаваннях быў атрыманы, і гэта з'явілася першым практычным крокам прызнання прадпрыемства як на ўнутраным, так і на знешнім рынках. Але камбінат не спыніўся на гэтым, і ў чэрвені наступнага года пасля дэпрацоўкі і ўдасканалвання сістэмы менеджменту якасці яму быў уручаны сертыфікат, які пацвярджае адпаведнасць патрабаванням міжнародным стандартам ISO 9000 версіі 2000 года.

Апошнім часам для стварэння ўпэўненасці спажываўцаў у высокай якасці і надзейнасці выпускаемай прадпрыемствам прадукцыі, умацавання даверу да фірменнай маркі камбінатаўцы распрацавалі і серты-

Палітыка ў галіне якасці

Якасць з'яўляецца для прадпрыемства стратэгічным паказчыкам конкурэнтаздольнасці.

Важнейшай задачай у галіне якасці кіравання камбіната лічыць заважанне і захаванне поўнага доверу сваіх спажываўцаў, паспяховае рэалізацыю якасці дасягаецца за кошт:

- забеспячэння спажываўцаў прадукцыі высокай якасці з найлепшымі спажываемымі ўласцівасцямі па дастойных цэнах;
- стварэння ўмоў, якія забяспечваюць асэнсаванае прыцягненне работнікаў прадпрыемства ў працэсы кіравання якасцю;
- пастаяннага вывучэння і аналізу патрабаванняў і жаданняў спажываўцаў;
- пастаяннага кантролю за забеспячэннем якасці прадукцыі на ўсіх стадыях яе жыццёвага цыкла;
- пацвярджэння аб'ектыўнымі данымі аб якасці адпаведнасці выніку работы прадпрыемства патрабаванням кантракта;
- арыентацыі на спецыялістаў высокай кваліфікацыі, арганізацыі пастаяннага навучнага персаналу сучасным метадам забеспячэння якасці і прафесійнай падрыхтоўкі;
- пастаяннай сувязі з пастайшчыкамі, заснаванай на абмене інфармацыяй, заахвочванні і прызнанні іх дасягненняў і паліпшэнняў;
- арганізацыі працэсу вытворчасці без нанясення шкоды наваколнаму асяроддзю і здароўю людзей;
- укаранення і ўдасканалвання сістэмы менеджменту якасці, якая адпавядае патрабаванням міжнародных стандартаў.

Высокі тэхнічны ўзровень вытворчасці і інтэлектуальны патэнцыял прадпрыемства гарантуюць выкананне абавязальнасцяў у галіне якасці.

Вышэйшае кіраўніцтва камбіната бярэ на сябе адказнасць за рэалізацыю Палітыкі ў галіне якасці.

за высокую іх якасць. Указаныя пытанні кіраўнікі камбіната актыўна пачалі вырашаць праз укараненне патрабаванняў міжнародных стандартаў ISO серыі 9000 для малочных кансерваў. Ранейшая сістэма якасці, арыентаваная на патрабнасці вытворчасці, павышэнне якасці прадукцыі і якасці працы, не ахоплівала такіх сфераў дзейнасці, як маркетынгавыя даследаванні, распрацоўка новых відаў прадукцыі, планаванне якасці. Таму перад інжынерна-тэхнічным персаналам у 2000 годзе была пастаўлена задача прыкладання дзейнасці на камбінаце сістэмы ў адпаведнасць з патрабаваннямі ISO серыі 9000.

На пачатковым этапе спецыялістамі Гомельскага цэнтру стандартызацыі, метралогіі і сертыфікацыі быў праведзены ацэначны аўдыт па дэпрацоўцы і распрацоўцы новых дакументаў па элементах укаранення сістэмы, магчымасцях камбіната стварыць і ўкараніць яе. А трэба заўважыць, што патрабаванні новай сістэмы вельмі высокія, і неабходна было поіскалічна перакачаць спецыялістаў, што, як кажуць, не святныя гаршкі лепяць, што гарантам паспеху з'явіцца прафесіяналізм работнікаў прадпрыемства.

Вызначыўшы ўвесь аб'ём работ, наяўныя рэсурсы, тэхналогію распрацоўкі сістэмы якасці, у работу ўключыўшы ўвесь калектыв. Вышэйшае кіраўніцтва камбіната вызначыла палітыку ў галіне якасці, дакладна сфармулявала стратэгічную мэту, задачы і шляхі іх вырашэння. Сярод прайздзенных этапаў — навучанне кадраў, перагляд усёй нарматыўнай дакументацыі, распрацоўка стандартаў прадпрыемства, змяненне яго структуры, стварэнне груп унутраных аўдытараў і г.д. З самага пачатку работ на камбінаце пастаянна дзейнічаў каардынацыйны савет, у функцыі якога ўваходзіла старанне рознагалосыць, дача рэкамендацыі да завярджэння і ўзагаднення па тых ці іншых пытаннях, ацэнка тэхнічнага ўзроўню распрацаваных працэдурных дакументаў. Адаказаным за стварэнне і ўкараненне сістэмы якасці ў адпаведнасць з патрабаваннямі міжнароднага стандарту ISO серыі 9000 і стварэнне бюро кіравання якасцю быў галоўны інжынер прадпрыемства Міхаіл Сяргучын.

Вялікую дапамогу ў навучанні персаналу аказалі спецыялісты кансалтынгавай групы памянёнага вышэй Гомельскага ЦСМС, якія прачыталі курс лекцый для вышэйшага і сярэдняга звяна кіраўнікоў. Адначасова праводзілася і работа па стварэнні стандартаў прадпрыемства, растлумачэнню палітыкі ў галіне якасці, актуалізацыі нарматыўнай

Палітыка ў галіне забеспячэння якасці і бяспекі выпускаемых малочных прадуктаў для дзіцячага харчавання

Яна вызначаецца прыняццямі:

- няўхільнага захавання дзеючых у Рэспубліцы Беларусь законаў «Аб санітарна-эпідэміялагічным дабрабыце насельніцтва», «Аб якасці і бяспекі харчовай сыравіны і харчовых прадуктаў для жыцця і здароўя чалавека», «Аб ахове праваў спажываўцаў», «Аб ахове наваколнага асяроддзя»;
- павышэння культуры вытворчасці і падтрымання высокага ўзроўню санітарна-гаспадарчых умоў і вытворчых памяшканняў;
- ідэнтыфікацыі, ацэнкі і кіравання небяспечнымі фактарамі, якія істотна ўплываюць на якасць і бяспеку прадуктаў дзіцячага харчавання;
- распрацоўкі сістэмы маніторынгу, якая дазваляе забяспечыць пастаянны кантроль крытычных кантрольных кропак, што гарантуюць выпуск бяспечнай прадукцыі;
- правядзення ўнутраных праверак для забеспячэння эфектыўнасці функцыянавання сістэмы НАССР;
- забеспячэння стабільнасці вытворчасці, папярэджання ўзнікнення неадпаведнасцяў за кошт дакументавання ўсіх працэдур сістэмы і дакладнага размеркавання адказнасці кадравага складу.

Рэалізацыя ўказанай палітыкі забяспечыць эфектыўнае функцыянаванне сістэмы НАССР.

мы вярнуць і іншыя рынкі, якія былі страчаны ў выніку распаду адзінай вялікай дзяржавы...

— Як гавораць у народзе, вы пачэлілі ў самы яблык. Правільна, такую задачу мы ставім перад сабой. І станоўчай тэндэнцыяй рэалізацыі нашых тавараў з'яўляецца адкрыццё новага рынку збыту сёлета ў Рэспубліку Казахстан, куды мы паставілі пяць працэнтаў экспертнай прадукцыі. 0,3 працэнта прадалі Азербайджану. Будзем і далей па-

Пераморі

«Лепшыя тавары Рэспублікі Беларусь»:

- 2002 г. — малака неразведзенае згущанае з цукрам;
- 2003 г. — вяршкі згущаныя з цукрам;
- 2004 г. — какава са згущаным малаком і цукрам;
- 2005 г. — малака дзіцячае стэрэлізаванае вітамінізаванае;
- 2006 г. — малака стэрэлізаванае для дзіцячага харчавання, узбагачанае лактулоза.

«Лепшыя тавары Рэспублікі Беларусь на рынку Расійскай Федэрацыі»:

- 2003 г. — малака неразведзенае згущанае з цукрам;
- 2004 г. — вяршкі згущаныя з цукрам;
- 2005 г. — какава са згущаным малаком і цукрам;
- 2006 г. — малака стэрэлізаванае канцэнтраванае.

Дыплом лаўрэата Прэміі Урада Рэспублікі Беларусь за дасягненні ў галіне якасці 2003 года.

Дыплом лаўрэата Прэміі Урада Рэспублікі Беларусь за дасягненні ў галіне якасці 2006 года.

У паслужным спісе прадпрыемства Ганаровая грамата Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь, дыплом, прысуджаны на спецыялізава-ных выставах-конкурсах і кірмашах, міжнародная прызвы, дзесяцікі залатых і сярэбраных медалёў.

На камбінаце — сева мастацкая самадзейнасць.

ААТ «РАГАЧОЎСКІ МАЛОЧНАКАНСЕРВАВЫ КАМБІНАТ»
247671 Гомельская вобласць, г. Рагачоў, вул. Кірава, 31.
Тэл. (02339) 2-16-35, факс (02339) 3-71-81
E-mail: rogmkk@mail.ru

Матэрыял падрыхтавалі Вераніка ХІЛЬКЕВІЧ, Уладзімір ПЕРНІКАУ, Фота Раісы БАРАВОЙ і Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

«ЗАСЛУЖЫЦЬ ЛЮБОЎ І ПАВАГУ СВАЙГО НАРОДА...»

Як ужо паведамляла «Звязда», 22—23 снежня ў Мінску адбыўся з'езд Саюза пісьменнікаў Беларусі (СПБ).

Пісьменніцкая арганізацыя падзяля вынікі года, што прайшоў з часу правядзення Устаноўчага сходу, удакладніла і намясціла асноўныя задачы і шляхі іх рэалізацыі.

Па ініцыятыве СПБ, падтрыманай кіраўніцтвам краіны, 2007 год абвешчаны Літаратурным годам Янкі Купалы і Яўкіба Коласа.

«Пісьменніцкі з гонарам гавораць пра сябе як пра інжынераў чалавечых душ, а некаторыя з нас — давайце шчыра адзначым — памыляючыся, спрабуюць прывесці сабе права судзіць усіх, чыё меркаванне не супадае з іх уласным... Такія спробы маналізаваць усе духоўныя каштоўнасці і ўвесць духоўны свет з боку здзячэлай літаратуры і мастацтва не толькі не мае пад сабой думку, але прама штурхае пісьменніка да жадання навязаць сваю думку грамадству, — зазначаў старшыня СПБ Мікалай Чаргінец. — Аб гэтым і разважаў у адным са сваіх артыкулаў на старонках «Советской Белоруссии» акадэмік Анатоль Рубінаў. Ён піша, што не можа быць справядлівым пісьменнік, які замыкаецца ў сваёй шкарлупіне, які не цікавіцца, як у краіне вырашаюцца найважнейшыя пытанні жыццёзабеспячэння чалавека і грамадства. І асабліва небяспечны той, які не жадае бачыць ніякіх станоўчых зрухаў, нічога станоўчага ў краіне. Ён толькі крытыкуе з маніякальнай настойлівасцю ўсё і ўся...»

Мікалай Чаргінец прызнаў, што Саюзу пісьменнікаў варта было б больш актыўна і ініцыятыўна дзейнічаць, каб больш пісьменніку было сярод дэпутатаў мясцовых органаў улады: «Нам важна, каб пісьменнікі былі ў радах дэпутатаў усіх узроўняў... Гэта неабходна, каб пісаліся добрыя творы, і пісьменнікі сваім талентам дапамагалі людзям, якія ўпарта змагаюцца за эканамічную магутнасць нашай Радзімы, яе бяспеку і незалежнасць».

На з'ездзе ўзнімаўся шмат актуальных для твораў пытанняў, у тым ліку наступнае: каб Саюз пісьменнікаў Беларусі стаў сузаснавальнікам штогодніўкі «Літаратура і мастацтва» і літаратурных часопісаў «Полымя», «Малодосць», «Нёман», «Всемирная литература». Размова ішла і аб свечасовай выплаце ганарараў, аб апаўняльнасці бібліятэк сучаснай беларускай літаратуры, аб асарыячэнне кніжнага тавару ў рэгіёнах, аб неабходнасці больш увагі ўдзяляць мастацкай літаратуры для дзяцей і юнацтва, клапаціцца аб прапагандзе айчынай літаратуры.

Пісьменнік Георгій Марчук звярнуўся да калег: «Кожны з вас валодае пэтаняцтвам лаўрэата Нобелеўскай прэміі. І толькі працаздольнасць, выпадак, творчасць даюць мажлівасць кожнаму спадзявацца, што ён атрымае гэту прэмію. А перад тым як атрымаць гэту прэмію, давайце ўсе разам заслужым любоў і повагу свайго народа, дзеля якой мы працуем».

Сярод іншых дэлегатаў ўзнімалі і пытанне аб магчымасці дадатковай жыллёвай плошчы для членаў СПБ. У савецкі час прадугледжвалася 20 кв. м дадатковай плошчы для пісьменнікаў, а зараз тую плошчу, якую пісьменнік займае пад рабочы кабінет (іншага працоўнага месца ў яго няма), прапанавалі лічыць службовай і не браць за яе плату (тыя ж 20 кв. м). Была і прапанова адносна пэўнай дабайкі да пенсіі для членаў СПБ. «Па выніках нашага з'езда абгульнілі ўсе матэрыялы і прапановы і будзем прасіць А.Р. Лукашэнку прыняць групу найбольш вядомых пісьменнікаў, у тым ліку і кіраўніка абласных арганізацый, каб расказаць аб нашых ідэях, планах і ўнесці шэраг прапанов, накіраваных на тое, каб пісьменніку жылося лягчэй», — сказаў Мікалай Чаргінец.

Спецыфіку асветлення пытанняў айчынай літаратуры ў СМІ прааналізаваў у сваім выступленні крытык і публіцыст, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі краіны Алесь Марціновіч. Ён станоўча адзначыў рэдакцыйную палітыку вядучых газет краіны «Советская Белоруссия» і «Звязда», парэкамендаваў ініцыятыўна больш увагі удзяляць прапагандзе беларускай кнігі, змяшчаць больш рэзонансі і водгукі на новыя творы. Разам з тым А. Марціновіч падкрэсліў, што пісьменнікам варта больш клапаціцца аб творчым узроўні свайго літаратурнага прадукту. Гаворчы пра вялікую арганізацыйную работу старшыні СПБ на працягу года, прайшоўшага пасля Устаноўчага сходу пісьменніцкай арганізацыі, ён звярнуўся да калег: «Давайце пісаць гэтыя ж таленавітыя рэчы, якія піша Мікалай Іванавіч Чаргінец».

Дэлегаты з'езда падкрэслівалі: кожны пісьменнік павінен быць скіраваны на стварэнню дзейнасці у імя народа; творца павінен ведаць і адчуваць жыццё і патрэбнасці людзей розных прафесій і ўзростаў, бо менавіта гэта дазваляе бачыць рэальны зрост жыцця...

Дырэктар Рэдакцыіна-выдавецкай установы «Літаратура і Мастацтва» Алесь Карлюкевіч:

— З'езд Саюза пісьменнікаў Беларусі, спадзяюся, стане кропкай адпайку ў асветленні галюўнага клопату: як зрабіць так, каб родная літаратура, беларуская кніга шырай прэсутнічалі ў жыцці грамадства? Вялікі спадзяванчы ў гэтым — на дзясядольнае, актыўнае кіраўніцтва СПБ на чале з Мікалаем Чаргінецам.

Ларыса Баранав-Гончанка, статс-сакратар Саюза пісьменнікаў Расіі: «У Беларусі не трэба даказваць, што культура з'яўляецца самай мудрай палітыкай. Гэта сведчыць аб культуры ўлады... Яна адначыла, што расійскай інтэлігенцыі даводзіцца «да пакутлівых слэз чырванец, нараючы, як расійская ўлада тэргуецца з роднай сястрой наконт газу... Так разважае руская інтэлігенцыя і тая частка рускага народа, якая сёння яшчэ здольная мысліць».

Мікалай Чаргінец у выніковым слове адзначыў: «Мы ставім задачу імідж, прэстыж кожнага члена нашага саюза ўзняць як мага на большую вышыню. Камусьці трэба дапамагаць, кагосьці трэба абараняць, а некага трэба прадстаўляць да заахочванняў, таму што сваёй працай ён гэта заслужыў. Надзвычай важна, каб плённа запрацавалі ўсе нашы структуры... «Кіраўнік СПБ заклікаў пісьменнікаў працаваць больш якасна — каб творы былі запатрабаваны чытачом».

З'езд Саюза пісьменнікаў Беларусі прыняў Рэзалюцыю, у якой падкрэслівалася, што літаратары і надалей будуць канструктыўна працаваць з уладамі, прапагандаваць беларускую кнігу...

Пасля заканчэння з'езда СПБ я напасраіла падзяліцца ўражаннямі Мікалая Пецева, старшыню Саюза балгарскіх пісьменнікаў, старшыню агенцтва «Сафія-прэс».

— Я ў захапленні ад з'езда пісьменнікаў Беларусі. Даўно не бачыў з'езд, на якім людзі так адзіны і згуртаваны — людзі, якія так клопацца пра лёс свайго народа. І выступленні на з'ездзе — гэта былі не чыноўніцкія, а таленавітыя пісьменніцкія выступленні, якія я з цікаўнасцю слухаў. Буду расказваць сваім калегам, як цудоўна прайшоў з'езд пісьменнікаў Беларусі.

Таццяна ПАДАЛЯК.

Залатыя рэспандэты, і словы песні на іншай мове сталі славіць Святую Люсію. Яе, нябесную апякунку Швецыі, узгадвалі на мінулым тыдні ў Беларусі — шведы, якія тут працуюць, і беларусы, якія вядучы агульныя справы са шведамі ў бізнэсе і культуры. Песенка аказалася зразумелая усім — яе сэнс данеслі словы спадара Эрыксана... па-беларуску. Зрэшты, у гэты вечар ён гаварыў і спяваў на нашай мове, можа, больш, чым на сваёй роднай. Што ёсць, тое ёсць: шведскі дыпламат на ўласным прыкладзе дэманструе, як адзін народ можа зразумець другі. І нават не ў блізкіх межах і суседстве справа, а ў вялікім жаданні яі мага лепш расказаць адной еўрапейскай краіне пра другую. Дзякуючы гэтаму жыхары Беларусі сёлета віталі адзін з лепшых фільмаў трэба ведаць іх мову, лічыць кіраўнік аддзялення Пасольства Швецыі ў Мінску Стэфан ЭРЫКСАН.

— Калі вы прадстаўлялі фільм Кая Полака, то казалі, што яе павінны зразумець у Беларусі. Ці ёсць нешта агульнае ў светаадуучанні шведаў і беларусаў?

— Гэты фільм меў поспех у шмат якіх краінах, і я спадзяваўся, што так будзе і тут. Для мяне гэты фільм у першую чаргу пра маленькага чалавека, хоць галоўны герой — вядомы дырыжор. Але найбольш цікавыя ў ім вобразы маленькіх людзей, якія жывуць не ў сталіцы. Сталіца, што ў Беларусі, што ў Швецыі, — асаблівы свет, дзе жыццё ідзе ў сваім рытме. Але і ў вёсках ці мястэчках людзі жывуць, мараць, кахаюць. Беларусь таксама краіна вёсак і мястэчак. Таму тое, што адбываецца ў фільме, закрнула людзей.

— Аутару вы паведамілі пра яго поспех?

— Адрэзу пасля прыемнай навіны паведаміў, ён быў вельмі ўражаны. Ён атрымліваў раней узнагароды, але таго трыумфу не чакаў. Цікава, што фільм спадабаўся і «наверсе», і «ўнізе», і сярод прэсы. Кай Полак адказаў у электронным пісьме: «Я магу толькі ціха дыхаць і прымаць усю любоў».

— На «Лістападзе» вы ўсіх здзівілі выдатнай беларускай мовай. Як вам удалося яе вывучыць, хто вам дапамагў і колькі часу на гэта пайшло?

— Сапраўды, тады выпала магчымасць практыкаваць беларускую мову перад паважанай публікай. Я не так добра валодаю ёю, але мне ўдалося перадаць тое, што я хацеў. Я не чакаў такіх рэакцый ад прэсутных. Але потым столькі добрых слоў чуў ад людзей за тое, што гаварыў па-беларуску.

Я прыехаў сюды ў верасні мінулага года. Дагэтуль працаваў у Санкт-Пецярбургу наменікам нашага генеральнага консула. Калі я прыязджаю ў новую краіну, то стаўлю перад сабой мэту вывучыць яе мову. Я ўжо валодаў рускай мовай, гэта мне дапамагло вывучыць другую славянскую мову. Яшчэ ў Санкт-Пецярбургу я знайшоў выкладчыку, беларуску, якая мне дала першыя ўрокі вайшай мовы. Гэта, канешне, было не так сур'ёзна, таму што асяроддзе заставалася рускамоўнае, але можна назваць тыя ўрокі ўвядзеннямі ў беларускую мову. Калі я прыехаў сюды, то стаў вывучаць мову з выдатнай выкладчыцай лінгвістычнага ўніверсітэта два разы на тыдзень. Яе зваў Алесь Літвіноўская. З таго часу яна мне дапамагала з беларускай мовай.

У першыя ж тыдні працы ў Беларусі мяне запрасілі на літаратурнае мерапрыемства з паэтам Рыгорам Барадуліным. Мы паехалі на яго радзіму ва Ушачы. Я патрапіў у беларускамоўнае асяроддзе, і гэта дало новы штуршок да вывучэння мовы. Канешне, быў патрэбны час, каб авалодаць мовай так, што стала магчыма на ёй размаўляць. Праз паўгода я ўжо

гаварыў, але гаварыў дрэнна і з памылкамі. Калі трэба было сказаць прадмову, я я карыстаўся спецыяльна падрыхтаванымі паперкамі. Але прыблізна праз год стаў адчуваць сябе больш-менш вольна ў мове. Я адчуваю, што рухаюся ўперад і знайшоў шмат людзей, з якімі размаўляю толькі па-беларуску.

— Напэўна, як дыпламат вы маглі ў сваёй працы абмежавацца веданнем рускай мовы?

— Для мяне не як дыпламата, а як чалавека, які цікавіцца культурай і гісторыяй Беларусі, больш важна ведаць беларускую мову. Каб зразумець Беларусь і беларусаў, трэба ведаць іх нацыянальную мову.

— Якім было ваша знаёмства з Беларуссю? Ці змяніліся веды пра нашу краіну пасля таго, як вы сталі тут жыць?

— Першы раз я прыязджаў сюды ў 1984-м, яшчэ ў савецкія часы. Я быў стажоўкам у Маскве, вучуцаў там ва ўніверсітэце рускую мову. У той час замежным студэнтам дазвалялі выезды на адзін дзень, я сеў у цягнік, прыехаў у Мінск. Была ў Беларусі і калі працаваў у Шведскім пасольстве ў Маскве на пачатку 90-х гадоў. Прыязджаў напрыканцы 90-х калі працаваў у Стагольме ў нашым міністэрстве і адказаў за беларускі накірунак.

І цікавіўся тым, што адбываецца ў вайшай краіне. Але, канешне, каб зразумець краіну, трэба жыць у ёй. Напрыклад, калі ехаў сюды, то ведаў, што ў Беларусі дзве дзяржаўныя мовы і руская актыўна выкарыстоўваецца. Але я адразу знайшоў беларускамоўнае асяроддзе ў Мінску. Сустрэў шмат людзей, якія гавораць па-беларуску. Людзі самі прыёмна здзівілі — мне давлялося па сваёй працы пазнаёміцца з цікавымі, неардынарнымі асобамі. Тое, што я цікаўлюся беларускай мовай, дало шмат.

— А як вашы родныя ў Швецыі ставяцца да такога пазыбленага спазнання Беларусі?

— Мае бацькі са Швецыі прыязджалі сюды ў госці восенню. Яны рады, што я

маю магчымасць працаваць тут на такой пасадзе. Я паказаў ім Мінск — мы шпациравалі па Верхнім горадзе, па Траецкім прадмесці. Сястра таксама была ў гасцях, і ёй спадабалася. Мая сяма жыць тут і разумее мае памкненні.

— Дзе вы любіце бываць тут у вольны час?

— У мяне не шмат вольнага часу, але я імкнуся патрапіць на нейкія культурныя мерапрыемствы. Наша аддзяленне пасольства ў Беларусі маленькае, я адзіны шведскі дыпламат, які тут працуе.

лічыць кіраўнік аддзялення Пасольства Швецыі ў Мінску Стэфан ЭРЫКСАН

Працы хапае. Таму я вырашыў, што больш за ўсё хачу пазнаёміцца менавіта з імянамі беларускай культуры. Так здарылася, што я стаў у тэатр хадзіць. Я бываю ў тэатры імя Янкі Купалы, паглядзеў з вялікім задавальненнем некалькі спектакляў. Люблю беларускую музыку, знайшоў шмат цікавых сучасных гуртоў (і фолк, і рок) і асобных выканаўцаў. На жаль, ваша вывучэнне мастацтва я не так добра ведаю, як хацеўся б. Але цякаўлюся літаратурай, вост толькі не хапае часу, каб прачытаць усе кнігі, якія мне дораць.

— Ці з'явіўся любімы беларускі пісьменнік?

— Так, але мне не хацелася б называць яго імя, каб не пакрыўдзіць іншых.

— Напэўна, больш падабаецца паэзія?

— Усё-такі я больш цікаўлюся беларускай прозаі, асабліва гістарычнай.

— Нашы народы ведалі адзін пра другога з гістарычных часоў. У XVI стагоддзі нават у іх быў адзін кароль — Сігізмунд (Жыгімонт) Ваза, які адначасова кіраваў дзюма еўрапейскімі краінамі — Швецыяй і Вялікім Княствам Літоўскім. Якія яшчэ гістарычныя асобы паядналі нашы краіны?

— Нашы кантакты пачаліся яшчэ з часоў вікінгаў. Ёсць тэорыя, што славеты Рагвалод паходзіў са Скандынавіі, і хутчэй за ўсё са Швецыі. Праўда, у наш час гэта немагчыма пацвердзіць. Але хутчэй за ўсё ёсць сувязь, таму што шведскія вікінгі накіраваліся на Усход, патрапілі такім чынам нават у Расію, Дэвіна прымяла іх і сюды.

І потым былі цікавыя моманты, якія паўплывалі на гісторыю двух народаў. Пасля караля Сігізмунда былі іншыя прадстаўнікі дынастыі Вазы, якія мелі ўплыў на сітуацыю ў Вялікім княстве Літоўскім. Нават да апошняга Аўгуста Пяноўскага, калі я не памяляюся, яны ўжо не былі каралямі Швецыі, але шведская кроў у іх жылах была.

Ёсць яшчэ цікавы момант у агульнай нашай гісторыі — так званая Кейданская унія 1655 года, яе ініцыятарамі былі Януш і Багуслаў Радзівілы, якія разгледзілі Швецыю як саюзніка Вялікага Княства Літоўскага. Унія праіснавала наддоўга. Але пазней гэтага ж накірунку протрымліваліся прадстаўнікі беларускай дынастыі Сапегаў. У тыя часы дзве буйныя еўрапейскія дзяржавы мелі ўзаемны ўплыў на палітыку адна адной, пакуль не здарыліся іншыя падзеі.

— Якія цікавыя культурныя беларуска-шведскія практыкі нас чакаюць далей? Ці дазваляюць у гэтым нашаму супрацоўніцтву ў гэтай сферы?

— З аднаго боку я задаволены, што ў нас запланаваны практы ў галіне культуры. Але я не павінен быць задаволены цалкам. Таму што заўсёды можна зрабіць больш. Менавіта праз культуру можна зблізіць нашы народы і дапамагчы зразумець адзін аднаго. Мы кожны год па вяспе праводзім Дзень культуры Швецыі ў Беларусі, ён абавязкова будзе ў наступным годзе. Будзе прадстаўлена шведскае кіно, таму што гэта ўніверсальны сродак, зразумелы для людзей самых розных нацыянальнасцяў. Быў цікавы праект «Тэатр у турме», ініцыятарам яго стаў Аляксандр Нордстрём. Ён сам з Санкт-Пецярбурга, потым пераехаў у Швецыю, адкуль яго карані. Але ён з цікаўнасцю працуе беларуска-шведскія практыкі — у Купалаўскім тэатры паставіў «Востраў Сахалін» паводле Чэхава, супрацоўнічае з беларускай операй.

Мне б вельмі хацелася пашырыць нашы кантакты ў галіне літаратуры. Ужо некалькі гадоў мы праводзім літаратурныя чытанні — яны пачыналіся ў Пінску, потым далучыўся Мінск. Нядаўна я вярнуўся са Швецыі з групай беларускіх пісьменнікаў. Мы дамовіліся, што ў сакавіку з падтрымкай Шведскага інстытута будзе праведзены семінар для перакладчыкаў, каб выдаць анталогію шведскай літаратуры на беларускую мову. Хацелася б мець і анталогію беларускай літаратуры на шведскай мове. Пакуль недастаткова перакладчыкаў, каб аспіць такую працу. Ёсць польскамоўныя, рускамоўныя... Але заўсёды лепш, калі перакладчык ведае мову арыгінала.

З нядаўніх падзей мела поспех выстава шведскай графікі ў Музеі сучаснага выяўленчага мастацтва, плануем яе паказаць яшчэ ў Віцебску — у музеі Шагала. Мы імкнёмся не толькі ў Мінску рабіць свае мерапрыемствы, але і ў іншых гарадах Беларусі. У многім дзякуючы гэтаму я пабываў у Полацку, Гродне, Міры, Нясвіжы. З асаблівым задавальненнем наведваю гістарычныя мясціны Беларусі.

— Ці лёгка знаходзіць агульную мову ў культурным супрацоўніцтве з беларускім бокам?

— Супрацоўніцтва з беларускім бокам часцей за ўсё ідзе добра. Кантакты складваюцца вельмі гладка. Шведы і беларусы лёгка знаходзяць агульную мову. Для людзей культуры гэта яшчэ працэя. А мы, калі патрэбна, гатовыя паспрыць і дапамагчы.

— Любімая справа з беларускай кухні?

— Мне падабаюцца вашы дранкі! Асабліва смачныя яны з грыбным соусам.

— Любімы беларускі напоі?

— Мне давалі пакаштаваць «Крам-бабіню», свеаеаблівы напоі з часоў Радзівілаў. Яшчэ цікавы напоі — гарэлка на травах, здаецца, «Зуброўка».

— Любімая беларуская песня?

— «Я нарадзіўся тут».

Гутарыла Ларыса ЦІМОШЫК.

Суды ды справы

Гульня ў хованкі з законам ПРАПАЙШЫЯ БЕЗ ВЕСТАК І «ПАЦЯРПЕЛЫЯ» БЕЗ СУМЛЕННЯ

Ёсць жыццёвыя сітуацыі, у якіх, здавалася б, нават жарты недарэчныя. Напрыклад, хіба можна трымаць не інакш як бяду прапажу без вестак чалавека? Тым больш яго родным і блізкім людзям. Аказваецца, гэта зусім не рытарычнае пытанне. Для немаалой колькасці нашых суграмадзян прызнанне праз суд яшчэ жывых і здаровых сявакоў прапаўшымі і нават памерлым пераўтварылася ў сродак вырашэння матэрыяльных праблем ці бытавой неўладкаванасці.

Аб тым, хто і як «робіць бізнэс на прапайшы» блізкіх людзей, аглядаюцца «Звязды» папасіў расказаць старшага пракурора аддзела аналізу практыкі пракурорскага нагляду Пракуратуры Беларусі Валерыя САКОВІЧА.

— Валерыі Станіслававіч, паводле звестак МУС, штогод у нашай краіне аб'яўляецца ў вышук крыху больш за 1 тысяч чалавек. А як часта беларускія суды разглядаюць просьбы прызнаць таго ці іншага чалавека прапаўшым без вестак альбо памерлым?

— Калі меркаваць па вучывачных намі справах гэтай катэгорыі, то па апошнія 5 гадоў іх колькасць павялічылася больш чым у 2 разы. Паводле звестак пракурораў абласцей, толькі за 9 месяцаў гэтага года судамі нашай краіны разгледжана 696 падобных спраў. Нават з улікам таго, што апошнім часам беларусы сталі часцей выязджаць за заробкі, на вучбы, па справах бізнэсу за мяжу, нас насцярожыла тэндэнцыя павялічэння аб прызнанні людзей без вестак прапаўшымі ці памерлым. Таму мы вырашылі дэталева прааналізаваць адпаведныя справы за 9 месяцаў гэтага года.

Больш за тое, нават дазвол на выезд дзіцяці за мяжу падчас працэяй зрабіць менавіта гэтым спосабам, бо пошукі бацькоў могуць доўжыцца бясконца.

— Атрымліваецца, што часам людзі проста вымушаны абараняць свае інтарэсы падманым шляхам?

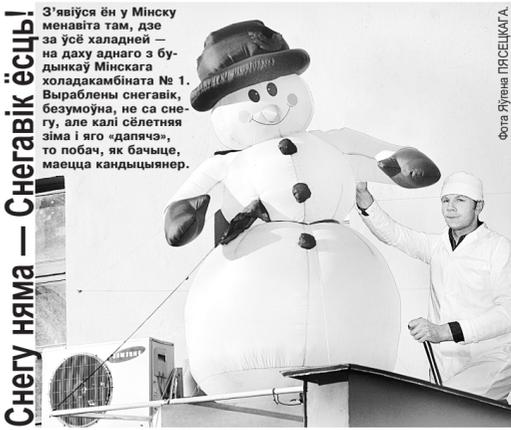
— Безумоўна, бываюць і падобныя сітуацыі, але гэта адзінаквыя выпадкі. Усё ж найчасцей заяўнікі ідуць на падман, ставячы перад сабой вышэйпаямянёныя карыслівыя мэты. Прычым у большасці выпадкаў закранаюцца матэрыяльныя інтарэсы не толькі асобных грамадзян, але і ўсёй дзяржавы, якая нясе выдаткі па выплате пенсій і іншых дапамог. Таму яшчэ 4 гады таму рэспубліканская Пракуратура прапаноўвала Міністэрству працы і сацыяльнай абароны звярнуць увагу на гэтую праблему. Аднак сітуацыя карэнным чынам не змянілася. Паранешама большасць спраў памянёнай катэгорыі разглядаецца ў судах без прадстаўнікоў органаў сацыяльнай абароны.

— Што штурхае людзей на такія крокі?

— Мэты, якія ставілі перад сабой заяўнікі, просячы суд прызнаць прапаўшым без вестак ці памерлым блізкіх людзей, маюць падзяляць на некалькі асноўных катэгорыяў. Больш чым трэць заяўнікаў такім чынам дабівалася прызначэння дапамогі ці пенсіі на дзяцей. Бо спагнаць аліменты падчас вельмі цяжка. Таму працэя праз суд прызнаць такога «хуніста» прапаўшым ці памерлым, і атрымліваць гарантываны дзяржавай сацыяльныя выплаты.

Прыкладна чвэрць заяўнікаў такім шляхам вырашала «кватэрнае пытанне». Іншымі словамі, каб выйсці з займаемай плошчы члена сям'і, прэтэндэнты на квадратныя метры прасілі суд прызнаць яго прапаўшым ці памерлым. Такім жа чынам людзі змагаліся за спадчыну, скасоўвалі шлюбы.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

З'явіўся ён у Мінску менавіта там, дзе за ўсё халодней — на даху аднаго з будынкаў Мінскага холадакаміната № 1.

Выраблены снегавік, безумоўна, не са снегу, але калі сабірацца зіма і яго «дальчач», то побач, як бачыць, маецца кандыдацыйер.

КРЭМІНІ

ШТО ТЫ ДНЁВЫ РЭКЛАМНЫ ВІПУСК

ПРЫВАТНЫЯ АВЕСТКІ

- Прадэца**
- Кватэра аднапакаёвая, 36/20/6 у г. Лагойск. Тэл. (8-01774) 7-34-01.
 - Дом каля г. Мядзёл, побач лес, азёры. Звяртацца: 222381 Мядзельскі раён, в. Лотава, Сеўчык Л.А.
 - Падмурк дома, перакрыты плітамі, памер 9х13, маецца газ, вада, 5 км ад г. Слуцка, участак 30 сотак. Тэл. 8-029-127-77-21.
 - У в. Каменка Шчучынскага раёна прадаецца добраўпарадкаваны драўляны дом-дача. Ёсць вялікі сад, тэлефон і недабудаваны вялікі дом, зручны для пераносу. Тэл. (8-01514) 3-45-47.
 - Прадам ці абмяняю 3-пакаёвую кватэру, маецца кабельнае TV, разгледжу любыя варыянты. Тэл. (8-01715) 5-63-60.
 - Кватэра ў будуючым 2-кватэрным доме з магазінам-май-

- Эл. пліта 2-канфорная з духоўкай настольная б/к, выдатны стан, 100 тыс. руб. Тэл. (8-017) 233-33-40.
- Секцыя з шафай для адзення б/к, выдатны стан, 250 у.а., з дастайкай. Тэл. 8-029-178-56-17.
- Кацён (фабрычны) з «не ржавейшым» з накручкай, ёмістасць 60 л. Тэл. (8-01710) 2-79-72.
- Акардыён «Баркарола» поўны 11 рэгістраў (Італія), выдатны стан. Тэл.

Intež - ПОЛ

У СУД АДДАЛІ ДЗІЦЯ

Дванаццацігадовы жыхар амерыканскага гарадка Рок Хіл трапіў у суд за тое, што раней часу ўскрыў свой калядны падарунак. Крыніцай спакусы стала іграва прыстаўка, якую бабулька збіралася падарыць свайму ўнуку на Каляды. Старая строга наказала юнаку не адкрываць пакунак, у якім знаходзілася прыстаўка, да 25 снежня. Аднак ужо на наступны дзень яна ўбачыла, што прэзент раскрыты. Бабулька запатрабавала ад маці выклікаць паліцыю: у выніку хлопчыка адвезлі ў паліцэйскі ўчастак, дзе ён быў абвінавачаны ў дрбным крадзяжы. Цяпер няшчаснаму хлопчыку давядзецца ўпершыню ў жыцці сутыкнуцца з судовай працэсмай. На што маці заявіла: «Наш сын ужо даўно сабе вядзе дрэнна. Мы ўсяго толькі намагаемся яму дапамагчы».

АБРАБАВАЎ СВОЙ БАНК

Кіраўнік аддзялення банка Новай Зеландыі Марк Скот прыгавораны да 6 з паловай гадоў турмы за арганізацыю абрабавання.

Разам з ім асуджаны трое непасрэдных выканаўцаў злачынства: пяць з паловай гадоў турмы атрымаў жонка Скота, а яго сваядзельнік Рычард Соулз і Льюіс Блэквуд прыгавораныя кожны да пяці гадоў турмы. 20 чэрвеня гэтага года трое рабаўнікоў пад'ехалі да банка, які размешчаны ў гарадку Уэлсфард на поўнач ад Окленда. Марк Скот, які ведаў аб нападзе, у гэты дзень пакінуў адчыненымі дзверы чорнага ходу. Злачынцы зайшлі ў банк і, пагражаючы персаналу нажамі і бутэлькамі з бензінам, выкралі 130 тысяч долараў. Кіраўнік банка, якога суд прызнаў арганізатарам абрабавання, павінен быў у ходзе следства «касіць» пад ахвяру злачынства. Аднак у той жа дзень яго сяброўка Ванеса, якая падчас налёту чакала злачынцаў на вуліцы ў машыне, паспачала са Скотам і прыйшла з пакаяннем у паліцыю. Абцяжарваючай акалічнасцю для суда стала тое, што ў банку, калі ў яго ўварваліся рабаўнікі, знаходзілася цяжарная жанчына. Суд улічыў, што Марк Скот ведаў пра гэта, але паставіў яе жыццё пад пагрозу.

ІНДЫЙЦАКІ ЗАБАРАНІЛІ ПЛЯВАЦІКА

Улады штата Керала на поўдні Індыі забаранілі публічна пляваць і высмаркваць нос...

Забарона была ўведзена дзяля папярэджання захворванняў, якія перадаюцца паветран-кропельным шляхам. Урад штата ўвёў гэту забарону на падставе рашэння суда, які, акрамя іншага, абавязваў чыноўнікаў забяспечыць устаноўку ў грамадскіх месцах спецыяльных пляваліц для людзей, што жоўць тытунь. Устаноўкі памыры штрафны ўрад мае намер пазней, пасля правядзення кампаніі па інфармаванню насельніцтва пра новыя нормы паводзінаў у грамадскіх месцах.

ПАЎСЛЯПЫ АДАБРАЎ РУЛЬ У П'ЯНАГА

Паўсляпы жыхар Гамільтана, спрабуючы дапамагчы ў кіраванні аўтамабілем двум п'яным мужчынам, выпадкова разбіў яго аб сценку.

Познім вечарам 29-гадова Тэ Аўтэ Мэцьюакар Кальер вырашыў злавіць машыну. Сеўшы ў аўтамабіль, што спыніўся, ён праз некаторы час убачыў, што вадзіцель і яго спадарожнік п'яныя. Перапукаўшыся, малады чалавек прапанаваў пусціць яго за руль. Прапанова была смелая, улічваючы пціцэрацэнтны зрок новазеландца. Як птым Кальер паведамаў у паліцыю, ён толькі хацеў прыпракаваць машыну на стаянцы супермаркета. Аднак зрабіць гэта не ўдалося: мужчына не змог праехаць праз уезд на паркоўку і ўразаўся ў сценку. На шчасце, пацярпела толькі аўто. Але за свой «высакародны» парыв паўсляпому вадзіцелю яшчэ давядзецца расплачавцца: мясцовы суд выпісаў яму буйны штраф.

Падрыхтаваў Ігар РЫГОРАЎ.

Крымінал

Самагонная ліхаманка

Вартаўнік аднаго з сельгаспрадпрыемстваў Брагінскага раёна са сваёй жонкай вытворчасць самагону паставіў, як кажуць, на паток.

А менавіта, абсталяванне для яго вырабу ўключала дзевяць ёмістасцяў па 200 літраў кожная. Работнікі міліцыі выявілі ў гаспадароў 350 літраў «сівахі» якая, дарэчы, захоўвалася ў пластыкавых ёмістасцях для ядахімікатаў, самагонны апарат і 90 літраў брагі.

Указаныя брагінскія «умельцаў», як гаворыцца, заткнула за пояс трыццацігадовая жыхарка Калінкавіч. У падвале (нават не верыцца!) стаяў самагонны аргат ёмістасцю ў паўтары тony брагі (!) і «халадзільнік» ў тры тony. Яны былі абсталяваны шасцю награвальнымі тэмамі і чатырма «мееввікамі». Міліцыя знішчыла 12 тон брагі і 400 літраў самагону.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

Рабаўнікі з газавым балончыкам

У вёсцы Востваў, што ў Барысаўскім раёне, трое невядомых злачынцаў абрабавалі магазін, выкарыстаўшы газавы балончыкам.

Паводле даных аддзела інфармацыі і грамадскіх сувязяў УУС Мінска-Маскоўскага, крмінальнікі, якія зайшлі ў памяшканне магазіна прыкладна а палове шостага вечара, пырнулі загадчыцы гандлёвай арганізацыі ў твар з газавая балончыка, пасля чаго выкралі 279 тысяч рублёў, а таксама спіртныя напой і тытунёвыя вырабы на агульную суму 331 тысяча рублёў. Міліцыя зараз вышуквае нахабнікаў. У гэтым жа раёне невядомы злачынца з пасаке Сялецкага лясніцтва выкраў 2 пчаліныя вуллі. І гэты зладзецка вышукваецца.

Ігар ГРЫШЫН.

Служба дні і ночы

«Па гарачых слядах». І не толькі...

Шла ўжо трэцяя гадзіна ночы, калі экіпажу Савецкага аддзела аховы Гомеля ў складзе старшні міліцыі, вадзіцеля Генадзя Магілеўскага і старша сяржанта, кінолага Аляксандра Цітова, паступіла каманда тэрмінова разабрацца, што адбылося ў памяшканні тэхнічнага ўніверсітэта імя Сухога.

Прыбыўшы на месца, міліцыянеры убачылі, што разбіта шкло каля ўваходных дзвярэй і рэшткі яго вялюцца доўра. А вартаўнік будынка паведаміў, што нейкі чалавек, павуа, каб укрэсіць нешта, вырашыў пранікнуць у памяшканне, палічыўшы, што яно не ахоўваецца, але, упузіўшыся ў адваротны, нарабіў шкоды і знік у начной цемры.

Антор, след! — скамандаваў Аляксандр, і службовы сабака нацягнуў паводок, рушыўшы наперад.

Шлях яго ляжаў да спартыўнага пляцоўкі, метраў за чатырыста ад месца здарэння, і міліцыянеры заўважылі там чалавека, які выкочвалася ў ахоўнае аўчарка, а потым і след і «скажа сваё слова». Антор і на гэты раз указаў на зламаныя сіды, і таму нічога не сталася рабіць, як напісаць у заяву ў міліцыю ўсю праўду.

Пасля я гутарыў з намеснікам камандзіра роты міліцыі аддзела аховы Дзмітрыем Каршаковым, і ён ахарактарызаваў работу экіпажа так. За паўтара года на іх рахунку некалькі раскрытых злачынстваў, і большая частка — па «га-

Намеснік камандзіра роты міліцыі Савецкага аддзела аховы Дзмітрый КАРШАКОЎ.

што ніколі там не быў, а сіды прышлой пазаймацка фізкультурай. Калі гэта сапраўды так, пачыналі яму ўмову міліцыянеры, спачатку няхай яго абнохае аўчарка, а потым і след і «скажа сваё слова». Антор і на гэты раз указаў на зламаныя сіды, і таму нічога не сталася рабіць, як напісаць у заяву ў міліцыю ўсю праўду.

Пасля я гутарыў з намеснікам камандзіра роты міліцыі аддзела аховы Дзмітрыем Каршаковым, і ён ахарактарызаваў работу экіпажа так. За паўтара года на іх рахунку некалькі раскрытых злачынстваў, і большая частка — па «га-

Службу нясе экіпаж у складзе Генадзя МАГІЛЕЎСКАГА і Аляксандра ЦІТОВА з Анторам.

рачы слядах», што сведчыць аб аперацывнасці ў рабоце і высокім прафесіяналізме. Так, не прайшоў і гадзіны, як у час дзятурства да экіпажа звярнулася жанчына — нейкі хлопцек выраваў з яе рук сумачку з грашыма і даў дзёру. Зламынік быў затрыманы адразу. А вось у другім выпадку аперацывна-следная група Савецкага РАУС папрасіла ў экіпажа дапамогі ў пошуку рэчывых доказаў аднаго забойства. І яны разам з Анторам знайшлі іх, за што і былі заахвачаны. Дарэчы, такіх заахвачванняў у іх не адно.

— Селета, — працягвае Дзмітрый Уладзіміравіч, — вызначыўся і экіпаж групы затрымання ў складзе міліцыянера-вадзіцеля Сяргея Авадзіева і міліцыянера-кінолага Уладзіміра Пічкова, што раскрылі забойства: пасынак адсек галаву свайму айчыму. На іх рахунку таксама некалькі раскрытых злачынстваў, якія адносяцца да катэгорыі цяжкіх. Так, калі гандлёвага дома «Рэчыца» імі быў затрыманы неаднойчы судзімы мужчына, які спачатку збіў, а потым некалькі разоў стрэліў з пнеўматычнага пісталета ў індывідуальна прадрымальніка. А мінулай ночку ў рэстаране «Вербачка» ўзнікла бойка, і на трыох званком першым туды прыбыў экіпаж у складзе Сяргея Амелчанкі і Андрэя Прашко. На дапамогу ім прыбылі яшчэ тры групы міліцыянераў нашага аддзела і ў выніку было арыштавана пятнаццаць парушальнікаў парадку.

Што і казаць, нялёгая (удзень і ўначы, у любое надвор'е) служба ў рабніцкай аховы. Мы прывялі толькі некалькі прыкладаў гэтага аднаго аддзела. А як нам паведамілі ва ўпраўленні аховы Гомельскай вобласці, за 11 месяцаў асабовы састаў яго падроздзялення папярэдняў 12 крадзяжоў з аб'ектаў, якія ахоўваюцца, і кватэр і прышпіль 68 спроб пранікнення ў іх і ў 39 выпадках затрымаў зламынікаў. У час нясення службы бы на пастах і маршрутных патрулявання аперацывным раз'язаннем на сігналах «трыголова», які паступілі з ахоўваемых аб'ектаў і кватэр, адпрацоўвалі арыёншывак райаддзелаў міліцыі аб учыненых правапарушэннях раскрыта 1341 злачынства, у тым ліку 6 забойстваў, 8 разбойных нападаў, 117 рабаўніцтваў, 565 крадзяжоў, 290 хуліганстваў і г.д.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

Сёння

Сонца	Усход	Заход	Даўжыня дня	Месяц
Мінск	8.28	15.53	7.25	Першая квадра с 16.49
Віцебск	8.25	15.35	7.10	27 снежня — 2 студзеня.
Магілёў	8.18	15.43	7.25	МІЯНІНЫ
Гомель	8.06	15.48	7.42	Пр. Апалянія, Філімона, Феаціца, К. Максіма, Цэзаря, Яна
Гродна	8.42	16.09	7.27	
Брэст	8.34	16.19	7.45	

Надвор'е на заўтра

...у суседзях

ВАРШАВА	0 - +2 °C	Без ападкаў	МАСКВА	-5 - -3 °C	Без ападкаў
ВІЛЬНЮС	+3 - +5 °C	Без ападкаў	РЫГА	+4 - +6 °C	Без ападкаў
КІЕЎ	-2 - 0 °C	Без ападкаў	С-ПЕЦЬЯРБУРГ	-4 - -2 °C	Без ападкаў

27 снежня

1836 год — у мястэчку Жалудок на Гродзеншчыне нарадзіўся Валерый Урублеўскі, адзін з кіраўнікоў нацыянальна-вызваленчага паўстання 1863—64 гадоў на Беларусі, дзеяча міжнароднага рэвалюцыйнага руху. Папленнік Кастуся Каліноўскага, удзельнічаў у стварэнні рэвалюцыйнай арганізацыі ў Гродне, дапамагав у стварэнні і распаўсюджванні газеты «Мужыцкая праўда». У 1864 годзе быў цяжка паранены, пазней выздараўлення эміграваў у Францыю. Там у 1871 годзе ў званні генерала камандаваў паўднёвым фронтам Парыжскай камуны. Пасля яе паражэння завочна асуджаны да пакарэння смерцю. Каб пазбегнуць расправы зноў вымушаны быў эміграваць — на гэты раз у Лондан, дзе пасябраваў з К. Марксам і Ф. Энгельсам. З'яўляўся членам Генеральнага савета I-га Інтэрнацыянала. Пасля амністыі камунараў вярнуўся ў Францыю, дзе і памёр у 1908 годзе. Пахаваны ў Парыжы.

1979 год — падчас штурму прэзідэнтскага палаца забіты прэзідэнт Афганістана Хафізула Амін (на здымку). Савецкія войскі, якія толькі што былі ўведзены ў гэту краіну, аказваючы падтрымку новаму пракамуністычнаму ўраду, былі ўцягнуты ў актыўныя баявыя дзеянні.

«Кожны дурнаў ведае, што да зор не дацягнуцца, але разумны, не звяртаючы ўвагу на дурняў, усё ж спрабуе гэтак зрабіць».

Герберт Лоўрэнс Андэрсан (нар. 1914), амерыканскі фізік.

Усміхнёмся!

- Ну як справы ў школе?
- Кантракт з пятым класам працягнуты яшчэ на год!
- Афіцыянт, чаму вы падаеце ўсе стравы халоднымі?
- Вы заказалі гарэлку, вінегрэт, халатэці і марожанае. Што кантрацэнт падагрэў?
- Ніколі не лавіце сняжынкi ротам, пакудце ўсе птушкі на паляцелі на поўдзень.
- А вось цікава, калі прыгожая дзятчына скажа хлопцу, што выкнана любя яго два жаданні, дык якім будзе другое жаданне?..

Наступны нумар «Звязды» выйдзе ў пятніцу, 29 снежня.

Простыя рэчы

У слаўным санцэ Багдановіча мы найперш звяртаем увагу на другую яго частку, якая гаворыць аб беларускім нацыянальным адраджэнні, заклікае да яго. А давайце ўважлівей прачытаем першую:

Паміж пяску Егіпецкай зямлі, Над хвалямі сінеючага Ніла, Ужо колькі тысяч год стаіць магіла: ў гаршчу насення жменьо там знайшлі. Хоць зернейкі засохлымі былі, Усё ж такі жыццёвае іх сіла Збудзілася і буіна ўскаласіла Парой вясенняй збожжа на раллі.

Паэт ужывае тры назвы — «насенне», «зернейкі», «збожжа» — сімвалы жыцця, плоднасці, адвечнай чалавечай працы. Але калі некалькі тысячагоддзяў таму радзіла ў Егіпецкай зямлі збожжа, значыць, было яе чым і жаць. З гістарычных крыніц вядома, што паселішчы на тэрыторыі Егіпта з'явіліся яшчэ ў эпоху палеаліту. У X—VI тысячагоддзях да нашай эры суды прыйшлі вандроўныя плямённы. Змена клімату ў часы неаліту вымусіла іх перасяліцца ў саю майму Ніла. У IV тысячагоддзі да нашай эры склаўся егіпецкі народ. Ён дасягнуў поспеху, які ўражваюць. Для асушэння зямель ствараліся каналы і дамбы. Пачаў ужывацца плуг для апрацоўкі зямлі і металічныя прылады працы, у тым ліку і серп прачытна ў такім яго выглядзе, які бачым мы і сёння. Але і да гэтага былі сярпы бронзавыя, нават каменныя. Бо як толькі чалавек спазнаў асабоду земляробства, яму спатрэбілася і самая простая прылада — чым зрэзаць колас.

На Беларусі да канца XIX стагоддзя сярпы выраблялі з жалеза, якое выплаўлялі ў мясцовых руднях, з балотнай руды. У нас былі распаўсюджаны паўкружыя (сфернычны) і падоўжныя (авальныя) сярпы. Паўкружыя былі карацейшымі. Сярпы лічыліся вельмі каштоўнымі прыладамі. Зімой іх захоўвалі ў сухіх месцах: кладуць ках, павецях, сенях, у гумках. Рэжучую частку, клінок, акручвалі анучай, каб не ржавела. Перад жывом серп аглядалі. Тачылі рэжучую частку, забурывалі. У кожнай жніў быў свой серп, да якога прывыкала жанчына, як да роднага.

З канца XIX стагоддзя большасць беларускіх сялян карысталася заводнымі, заводскімі сярпамі. Найнахцей ў Цярэцкай губерні. Серп — прылада вострая, нават у нечым небяспечная. І «шасцяць у калосі сярпы» (Купала) не так ужо павуча, галоўнае іх прызначэнне — рэзаць. У Ясеніна чытаем:

Вот она, суровая жестокоств, Где весь смысл — страдания людей!

Я. Колас. А вось мужчыну з сярпом сустрэць было цяжкавата. І «жыяры» — гэта той, хто працуе на жніарцы, ды толькі не з сярпом. Не давялося папрацаваць з сярпом на ніве і мне. Касіць збожжа касою, вязаў снапы, якія састаўляліся ў торпы ў чаканні прыходу камбайна для абмалоту. Яшчэ выкарыстоўвалі сярпы пры удзьме са сцелішчэ лясноўтрасты. Але птым іх замянілі спецыяльныя глыбы. Так што серп у полі глыбы толькі ў час жажынак ці дажынак, калі наладжваюць у жкой-небудзь гаспадарцы гэтыя стана-радаўнін святы.

Есць у Уладзіміра Караткевіча раман, напісаны ў 1962 — 64 гадах. Нейк ён незаслухана абыдворчасе вялікага нашага паэта і празаіста. Так, там няма дэтэктывнай «раскруткі», якая вабляе кінамагарафістаў, як у «Чорным замку Аляшанскім» ці «Дзікім палюна караля Стэха». Але ж і ў гэтым раманае прысутнічае рамантызаваана-прыгодніцкі сюжэт. А па эпічнасці ахопу падзей падчас паўстання на чале з Кас-

Ражет серп

тяжелые колосья, Как под горло режут лебедей. Сярпамі ў 50-60-я гады мінулага стагоддзя. Наколькі помню той час і тую вёску — жаць жанчыны выходзілі босымі. А вось лёткі абмалотвалі анучай, каб не калолася ржышча. Няўдзячная гэта праца. Цэлы дзень трэба завінацца перад каласамі, рэзаць, вязаць, састаўляць. У беларускай паэзіі пра жней, пра гэту працу напісана шмат. І сумнавата — Жаць ідзе батрачка рана, Жыта жаць у панскі двор.

М. Танк. І па-сацыялістычнаму прасветлена — На калгасным полі новы Жней уюць ванок.

А вось мужчыну з сярпом сустрэць было цяжкавата. І «жыяры» — гэта той, хто працуе на жніарцы, ды толькі не з сярпом. Не давялося папрацаваць з сярпом на ніве і мне. Касіць збожжа касою, вязаў снапы, якія састаўляліся ў торпы ў чаканні прыходу камбайна для абмалоту. Яшчэ выкарыстоўвалі сярпы пры удзьме са сцелішчэ лясноўтрасты. Але птым іх замянілі спецыяльныя глыбы. Так што серп у полі глыбы толькі ў час жажынак ці дажынак, калі наладжваюць у жкой-небудзь гаспадарцы гэтыя стана-радаўнін святы.

Есць у Уладзіміра Караткевіча раман, напісаны ў 1962 — 64 гадах. Нейк ён незаслухана абыдворчасе вялікага нашага паэта і празаіста. Так, там няма дэтэктывнай «раскруткі», якая вабляе кінамагарафістаў, як у «Чорным замку Аляшанскім» ці «Дзікім палюна караля Стэха». Але ж і ў гэтым раманае прысутнічае рамантызаваана-прыгодніцкі сюжэт. А па эпічнасці ахопу падзей падчас паўстання на чале з Кас-

тўсем Каліноўскім ён не пераўзды-дзены ў творчасці Караткевіча. А называецца раман «Каласы пад сярпом тваім». Пазычэння і глыбока сімвалічная назва. І гэта ўжо не пра працу на ніве. У чыйс ружу той серп, калі не ў боскай, у ружу ўсемагутнай. І ці не мы ўсе — тыя самыя каласы пад гэтым сярпом.

Увогуле, разуменне сярпа, як сельскагаспадарчай прылады, значна пашырана на іншыя рэчы і з'яві. Канечне, найперш месячны серп. У любімага мной раняга Касіма Танка:

«Часам вечер дрэвы, зачліпушы жукам, Доўга іх пілуе мясяца сярпом. І снуе на плоце белы снежны кужаль З доўгай снежнай пясняй за сплятым акном...».

Ды прыводзіць прыклады мяжы і далей. «Кдзе ў адпачынак з дарог Серп месца вузкі, двуроў» ў Коласа. «Вісіць серп залаты над спалоханым борам» ў Бядулі.

Але вось як нечакана і прыгожа ў Калачынаўскага: «З зорна ўзаў ён прут бароўны І пачаў кавец падоку. Прывялі каня: конь Гнедзіц Серп падоку страіў нэдзе».

Некалі ідэолагі маладой савецкай дзяржавы, распрацоўваючы сімвалы новага ладу жыцця, удала знайшлі і ў сярпе і молаце. Гэта сімвалізавала ўлад працоўных, саюз рабочага класа і сялянства, міруную працу народа. Серп у спалучэнні з молатам стаў дзяржаўнай эмблемай СССР, прысутнічаў на гербах і сцягах. А птым, у 1940 годзе, з'явіўся і залаты медаль «Серп і молат», які ўручаўся Героям Сацыялістычнай Працы. Цяпер тагоўці узнагароды няма, ды і СССР перастаў існаваць. Вырашыў зазірнуць у энцыклапедыі. І здзіўвіўся. Вось

Алесь КАСЦЕНЬ. Віцебская вобласць.

Памяць

... А прыгажосць застаецца

На будынку Гродзенскай гарадской выставачнай залы ўсталявана мемарыяльная дошка выдатнаму мастаку, заслужанаму дзеячу культуры Беларусі Івану Пушковым.

З першага да апошняга дня Вялікай Айчыннай вайны Іван Пушкова быў на фронце, з крывавымі абарончымі баямі прайшоў ад ракі Прут да гор Паўночнага Каўказа, удзельнічаў у дэсантных аперацыях пры вызваленні Новаарыска, Тамані, Керчы, Крыма. Вызваляў Украіну, Беларусь, Прыбалтыку, Усходнюю Прусію, штурмаваў Берлін і, двойчы залечваючы раны ў шпіталях, закончыў вайну ў Празе. Баявыя заслугі Пушкова адзначаны 17 урадавымі ўзнагародамі, у тым ліку 5 ордэнамі, і 10 падзячак Вярхоўнага Галоўнакамандуючага, быў прадстаўлены і да звання Героя Савецкага Саюза, аднак замест Залатоў Зоркі атрымаў ордэн Чырвонага Сцяга.

Пасля вайны Іван Пушкова служыў у Гродне, а пасля дэмабілізацыі ў 1946 годзе цалкам аддаецца мастацтву. Пад уплывам перажытага на фронце ён стварае батальныя палотны «Кавалерыйская атака», «Праследаванне ворага», «Фарсіраванне Нёмана». Шмат працуе мастак і над гістарычнымі кампазіцыямі. Найбольш жа яскрава талент Івана Васільевіча правіўся ў пейзажах — кравядзімі родных мясцін натхнёныя зальны серыі палотнаў «Зямля беларуская», «Край Прынёманскі», «Поры года», толькі Нёману прысвечана больш за 20 карцін. «Наша Панямонне можна пісаць усё жыццём», — сказаў ён аднойчы брату.

Вось ужо 20 гадоў Івана Пушкова няма на гэтым свеце, але застаецца створаная ім прыгажосць. Творы майстра ўпрыгожваюць мастацкія і гістарычныя музеі Беларусі, прыватныя калекцыі не толькі ў нашай краіне, але і ў Германіі, Ізраілі, Японіі.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

На конкурс апавяданняў

ЛІФТ СПЫНІЎСЯ на пятым паверсе. А можа, на шостым... Якая розніца, дзверы ў і